ΕΣΤΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΞΩΝ ΑΡΙΘ.

ΤΟΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΕΝΑΤΟΣ

1885

[ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ—ΙΟΥΝΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 6—ΔΕΔΕΜΕΝΟΣ ΦΡ. 8

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μητροπόλεως
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ

ΑΘΗΝΗΣΙ
Γ. ΚΑΣΔΟΝΗΣ, ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Γραφεῖον τῆς Ἑστίας: Ἐπὶ τῆς Δεωφόρου Πανεπιστημίου, 39
1885

Ἀριθ. 473 — Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ Γ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Ιθ' | Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρ. ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι. — Γραφεῖον Διευθ. Ἐπὶ τῆς λεωφ. Πανεπιστημίου 30. | Κυριακὴ 20 Ἰανουαρίου 1885

ΔΡΑΜΑ

ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΒΙΟΥ.

Α'

Ἀρχόμεθα καὶ τελευτῶμεν δι' ἑνὸς τύπου, ὅστις ἐξέχει ἐν τῇ ἀφηγήσει ταύτῃ. Ὑπάρχουσι πιθανῶς ἀλλαχοῦ πολλοὶ τοιοῦτοι. Δὲν θὰ ἀμφισβητήσω τοῦτο, οὐδ' ὑπῆρξα ὁ μόνος θνητός, ὅστις συνήντησα αὐτῷ. Ὁ κόσμος εἶνε μέγας καὶ οἱ τύποι ἀτελεύτητοι. Ἀλλ' ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἐξάπαντος εἶνε φαινόμενον καὶ σήμερον ἀκόμη σπάνιον, σπανιώτερον καὶ τοῦ κομήτου, καὶ ὡς τοιοῦτον προξενεῖ ἐντύπωσιν. Αἱ περιστάσεις ἄλλως ὑφ' ἃς παρουσιάζεται ὁ τύπος, τὸ πλαίσιον, τὸ ὁποῖον περιέβαλλεν αὐτόν, ὁ κόσμος, ἐν ᾧ συνεστρέφετο, δὲν ἦσαν ὀλίγον κατάλληλοι ἵνα ἐφελκύσωσι τὸ βλέμμα. Δὲν λέγω δὲ τὸ συμπαθὲς βλέμμα, διότι προφανῶς δὲν ἐπήτει τὴν συμπάθειαν.

Ἦτο γυνὴ καὶ εἴμεθα ἐν τῇ θαλάσσῃ.

Ὑποθέσατε ὅτι ταξειδεύετε ἐν τῷ Αἰγαίῳ μεταξὺ Θεσσαλονίκης καὶ Κωνσταντινουπόλεως. Ἡ Θεσσαλονίκη εἶνε ἀναντιρρήτως μία τῶν παραδοξοτέρων ἱστορικῶν πόλεων. Ἀφανὴς ἐν τῇ ἀρχαιότητι ἀναφαίνεται μετὰ τῶν Ρωμαίων καὶ λαμβάνει βαθμηδὸν τὸν τίτλον τῆς Μακεδονικῆς πρωτευούσης, τὸν ὁποῖον κιδδηλεύει παραχρῆμα διὰ τοῦ συνοικισμοῦ τῶν Ἰουδαίων. Εἶνε ἡ πόλις τοῦ Παύλου καὶ τοῦ Σαύλου, ἀλλάσσουσα κατὰ αἰῶνα πρόσωπον καὶ πνεῦμα, ἀλλὰ μὴ ἀλλάσσουσα φανατισμόν. Ἀνατολικὴ βεβαίως, ἀλλ' ὑπεκφεύγουσα καὶ τὸν ἐξανατολισμὸν διὰ σημιτικῆς ταχυδακτυλουργίας, ἀναπνέουσα ἤδη δι' ὅλων αὐτῆς τῶν πόρων τὸν εὐρωπαϊσμόν, ἀλλ' ἀντιδιδοῦσα πάλιν βαρβαρικὰς ἀναθυμιάσεις. Ἑβραϊκὴ βεβαίως, ἀλλ' ὅπου κατοικοῦσι Σαμαρεῖται, ἑλληνικὴ ἐξάπαντος, ἀλλ' ὅπου κατοικοῦσι Μακεδόνες, καὶ τουρκικὴ ἀναντιρρήτως μέχρι τελευταίας ἐφευρέσεως· ἓν σύμφυρμα χρωμάτων, ἐν ᾧ δὲν διακρίνει τις τὸ ἐπικρατέστερον, ἀλλ' ἕκαστον εἰς στιγμάς τινας ἀναφαίνεται ἐπικρατέστατον. «Εἴμεθα ἡμεῖς οἱ Ἑβραῖοι, ἡ ὕλη καὶ ἡ δύναμις!» λέγουσιν οἱ μέν. «Εἴμεθα ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες, οἱ Μακεδόνες, ἐν τῇ πρωτευούσῃ μας», λέγουσιν οἱ δέ. «Ἀλλ' εἴμεθα ἡμεῖς οἱ κύριοι», λέγουσιν οἱ Τοῦρκοι τέλος, καὶ εἰς τὸν παροξυσμὸν αὐτῶν στραγγαλίζουσι δύω προξένους. Πῶς; δύω προξένους; Δύω εὐρωπαϊκὰς ἐν Ἀνατολῇ θεότητας, αἵτινες κατῆλθον εἰς τὸν ταπεινὸν τοῦτον κόσμον τῆς Θεσσαλονίκης ἵνα λατρεύωνται ὑπὸ τοῦ χυδαίου πλήθους καὶ τῶν χυδαιοτέρων κυρίων του. Καὶ ἰδού τότε ἀναφαίνεται ὁ σιωπηλὸς Φραγκομαχαλᾶς καὶ ὄπισθεν αὐτοῦ μία Εὐρώπη, ἥτις ἐκφωνεῖ ἓν δόγμα καὶ ἐξαρθροῦνται δέκα βέβηλοι καὶ εἰς μωρὸς πασσᾶς παραπέμπεται εἰς τὴν φυλακὴν ἵνα διδαχθῇ τὰ διεθνῆ καθήκοντα, καὶ ὁ Φραγκομαχαλᾶς λαμβάνει τὴν μορφὴν χρυσῆς δαμάλεως, πρὸς ἣν ἔρχονται νὰ καταθέσωσι τὰ ἐνώτια καὶ τὰ ψέλλια αὐτῶν Ἰσραηλῖται καὶ Ἰσμαηλῖται...

Ἀλλ' εἴμεθα ἐν τῷ πελάγει, ἀνήχθημεν ἤδη ἐκ Θεσσαλονίκης. Τὸ ἀτμόπλοιον ἡμῶν εἶνε πλοῖον γαλλικὸν πλέον ἐν τῷ Θρακικῷ πελάγει, ὡραῖον ἀτμόπλοιον καὶ μέγα, οὗ ἡ τράπις βαίνει μέχρι τῆς ἀβύσσου, ἥτις ὑποδέχεται αὐτὴν δυστυχῶς τεταραγμένη, καὶ ὁ ἱστὸς μέχρι τῶν νεφῶν, ἅτινα στροφοδινοῦνται ἀπειληπικὰ ἐπὶ τῆς κορυφῆς αὐτοῦ. Τὸ κατάστρωμα εἶνε κατεσπαρμένον ὑπὸ Τούρκων ἀποστράτων, οἵτινες λαβόντες τὴν ἄφεσιν αὐτῶν ἐκ Βιτωλίων ἐπιστρέφουσιν εἰς τὰς πατρίδας των. Εἷς ὅμιλος αὐτῶν συσπειροῦται ἐνταῦθα περὶ ἕνα παραξέοντα διὰ τῶν δακτύλων τὸ ταιδοῦρι του, ἄλλος ἐκεῖ διαλέγονται ἡσύχως περὶ τῶν ἡμερῶν ἃς ἔχουσι νὰ διατρέξωσι πεζῇ ἕως οὗ φθάσωσιν εἰς τὴν γενέθλιον πατρίδα, ἑξήντα λεπτὰ σιτηρέσιον καὶ ὀκτὼ ἢ δέκα—ὥρας δρόμον τὴν ἡμέραν καὶ τὸ ὅλον τοῦ δρόμου δεκαεπτά, δεκαοκτὼ καὶ δεκαεννέα καὶ εἴκοσι τοιούτων ἡμερῶν ἀπὸ τοῦ λιμένος εἰς τὸν ὁποῖον θὰ ἀριφθῶσιν ἔξω. Ἄλλοι ρυκανίζουσι σιωπηλοὶ καὶ σοβαροὶ τεμάχιον ἄρτου, ψωμὶ τοῦ Παδισὰχ — τὸ μόνον σιτηρέσιον ὅπερ ἔλαβον διὰ τὸν πλοῦν.

Δὲν ἔχουσιν ἢ μόνα τὰ ὁποῖα φέρουσι καὶ τὰ ὁποῖα ἔφερον καὶ τὰ ὁποῖα θὰ φέρωσιν ἐνδύματα μέσης ἐποχῆς, ἀλλὰ παρελθούσης ἐποχῆς βεβαίως καὶ ὁ χειμὼν ἤδη ἐπὶ θύραις. Τὸ μόνον σκεῦος πολυτελείας αὐτῶν εἶνε ἡ ῥάβδος. Ἕκαστος φέρει τὴν ῥάβδον αὐτοῦ κοπεῖσαν εἰς τὰ δάση τῆς Μακεδονίας· θὰ ἔχῃ αὐτὴν παρήγορον συνοδοιπόρον μέχρι τῆς ἑστίας του καὶ μίαν ἡμέραν,

θὰ εἶνε αὐτὴ εὐλαβὴς ἀνάμνησις τῶν τέκνων του. «Ὁ πατὴρ ἔφερε τὴν ῥάβδον ἀπ' ἐκεῖ μακράν, ἀπὸ τὰ Βιτώλια — ἑνὸς μηνὸς δρόμον». Τὰ τέκνα πιθανῶς δὲν θὰ ἔχωσι τὸ εὐτύχημα νὰ κόψωσι ῥάβδους ἀπὸ τῶν αὐτῶν δασῶν καὶ δὲν θὰ εἶνε διὰ τοῦτο μᾶλλον δυστυχῆ. Τίς θὰ κόψῃ ἀντ' αὐτῶν; Ἀγνοῶ τῇ ἀληθείᾳ καὶ δὲν θέλω νὰ γείνω μάντις οὔτε χάριν τοῦ πατρός μου. Ἀλλ' ὅπως ἐπανέλθωμεν εἰς τοὺς ταξειδεύοντας προγόνους τῶν μελλόντων ἐκείνων ἀπογόνων τῆς Ἀνατολῆς, εἶνε χίλιοι καὶ διακόσιοι ὅλοι ἐν τῷ ἀτμοπλοίῳ. Ἡ ἀποθήκη κάτω πλήρης στρατιωτῶν καὶ ἀραβοσίτου, τὸ κατάστρωμα πλῆρες στρατιωτῶν καὶ κάλων καὶ ἡ ἀτμόσφαιρα πλήρης νεφῶν. Ὁ ἄνεμος ὅστις ἠρέμει ἐν τῷ λιμένι, ἡ βροχὴ ἥτις ἦτο εἰς τὰς προβλέψεις τοῦ Καζαμίου μόνον, συνεφώνησαν ἐν τῇ θαλάσσῃ νὰ ἐπιχειρήσωσι τὴν τελευταίαν ἔφοδον κατὰ τῶν πτωχῶν στρατιωτῶν, οἵτινες ἐδέχοντο τὰς βολὰς αὐτῶν μετ' ἀπαθείας ὅσης καὶ πίστεως εἰς τὸ πεπρωμένον ἐδέχοντο τὰς ἐχθρικὰς βολὰς κατὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον, ὀλίγα μόλις ἀντετάσσοντες ἐφόδια ῥακῶν περὶ τὰ συντετριμμένα, ἀλλὰ καρτερικὰ σαρκία των. Ἦτο ἡ ἄποψις αὐτὴ τοῦ καταστρώματος. Ὀλίγοι τινὲς ἔτι μετ' ἀγερωχίας περιτετυλιγμένοι εἰς τὰς κάππας των, περιφρονητικῶς προσβλέποντες εἰς τὸ στρατολογικὸν ἐκεῖνο κρᾶμα τοῦ ὁποίου ἐφρόντιζον ὑπερηφάνως νὰ ἐπιδεικνύωσιν ὅτι δὲν ἀποτελοῦσι μέρος, συνεπλήρουν τὸ πανόραμα τοῦ καταστρώματος. Εἰς Δερβίσης ἐξ Ἰωαννίνων δὲν ἦτο εὐχαριστημένος ἐκ τοῦ θεάματος αὐτοῦ.

— Εἶνε ρυπαροί, ἐχάλασαν τὴν πίστιν. Δὲν εἶνε ὅλοι καθαροὶ Ὀθωμανοί. Ἔχει Ἄραβας, ἔχει Κούρδους, ἔχει Ἀθιγγάνους μεταξὺ αὐτῶν.

— Ἀλλ' αὐτοὶ δὲν εἶνε μουσουλμάνοι;

— Ναί, ἀλλ' οἱ Ἀθίγγανοι! Καὶ λέγων ταῦτα περιέβλεπε κύκλῳ ζωηρῶς.

Ἀλλ' ὁ ἀγαθὸς Δερβίσης δεν ἦτο προφανῶς τόσον μουσουλμάνος· ἦτο Δερβίσης μόνον, ἦτο μᾶλλον Ἀλβανός, καὶ ἐν παρόδῳ μόνον, ὅπως εἶνε σύμφωνος μὲ τὸ σχῆμά του, ἐδείκνυε καὶ ἐνδιαφέρον τι διὰ τὴν καθαρότητα τῆς μουσουλμανικῆς θρησκείας.

Ἀλλὰ τὸ κατάστρωμα ὁπωσδήποτε παρεῖχεν ἕν τι θέαμα. Ἐν τῇ πρώτῃ θέσει ὅμως τὸ θέαμα ὅλον ἀπετέλει ἡ ἐπίπλωσις, μία χονδρὴ ὑπηρέτρια, ἥτις ἐχρησίμευεν ἱκανῶς ὡς ἀντίρροπον τοῦ κυλινδήματος τοῦ πλοίου, καὶ περιπλέον εἰς Ἑβραῖος, ὅστις διελθὼν ἐκ Βιέννης καὶ ἐκ Παρισίων ἄλλοτε, ἐπίστευεν ὅτι ἠδύνατο νὰ λάβῃ καὶ τοὺς τρόπους ἑνὸς Χίρς, καὶ εἷς Γάλλος, ὅστις εὑρεθεὶς ἄνευ λόγου ἐν Θεσσαλονίκῃ, ἀπήρχετο ἤδη ἐπίσης ἄνευ λόγου εἰς Κωνσταντινούπολιν. Τοῦτο ὅμως δὲν ἐκώλυεν αὐτὸν νὰ εἶνε ἀγαθός, φαιδρός, εὔθυμος καὶ χαριέστατος. Ἡ δευτέρα θέσις εἶχε τὸ προνόμιον νὰ ἔχῃ τοὺς ἀξιωματικοὺς τῶν ἀποστράτων, οἵτινες οὐδόλως διέφερον ἐκείνων ἢ κατὰ τὴν θέσιν καὶ τὸ ἔνδυμα, ὀλίγον δὲ καὶ κατὰ τὴν σοβαρότητα τοῦ σχήματος, ὁ εἷς ἀρχαῖος λοχαγός, λαβὼν τοὺς βαθμοὺς ἐπὶ τοῦ πεδίου τῶν μαχῶν, ἀγαθὸς καὶ τραχὺς στρατιωτικὸς καὶ Ἀνατολίτης, ὁ δεύτερος νεώτερος ὀφείλων τοὺς βαθμοὺς αὐτοῦ εἰς εὔνοιαν, ἐφ' ᾧ καὶ ἐπαιρόμενος, καὶ ὁ τρίτος προϊὸν τῆς γραφειοκρατίας, γινώσκων ἀνάγνωσιν καὶ γραφήν.

Ἐν τῷ ὁμορρύθμῳ τούτῳ κόσμῳ ὁ κυβερνήτης Γάλλος ἀρχαῖος ναυτικός, ἀγαθὸς μᾶλλον ἢ κακός, ἀλλὰ προσποιούμενος τὸν κακὸν μᾶλλον ἢ τὸν ἀγαθόν, ἐκυβέρνα ἀκόπως διὰ μιᾶς λέξεως, μιᾶς χειρονομίας, ἑνὸς νεύματος, ἑνὸς τίποτε· οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ τὸ πλήρωμα ἐκυβερνῶντο εὔθυμοι ὡς Γάλλοι καὶ ναυτικοὶ μιᾶς δημοκρατίας. Οὐδὲν παράπονον ἄλλως ἐπρόκειτο ν' ἀκουσθῇ, οὐδεμία ἀπαίτησις νὰ διατυπωθῇ ἐκ μέρους τῶν ἐπιβατῶν. Τὸ εἶπεν ὁ καπετάνος — τὸ εἶπεν ὁ Θεός: τοῦτο ἤρκει νὰ καταπραΰνῃ πᾶσαν ἀνησυχίαν τῶν ἀποστράτων Ἀνατολιτῶν, καίτοι ἠγνόουν πράγματι τίς ἐστιν καὶ τί ἐστιν ὁ καπετάνος οὗτος.

Β'

Τὸ ἀτμόπλοιον ἔβαινεν οὕτως ἠρεμοῦν ἐντός, κτυποῦν ἔξω τὰ κύματα διὰ τῆς πρῴρας καὶ κυλινδούμενον ἅμα περιστροφικῶς, ἡ βροχὴ ἐψέκαζεν ἐκ διαλειμμάτων σφοδροτέρα ἢ ἀπαλωτέρα καὶ ὁ ἄνεμος ἐσύριζεν ἐπὶ ἀνιόντων καὶ κατιόντων τόνων διαπεραστικὸς ἄνευ διαλειμμάτων.

Καθ' ἣν ὥραν ἤδη τὸ ἀτμόπλοιον ἦρε τὴν ἄγκυραν ἐκ τοῦ λιμένος, γυνή τις ἐφαίνετο προσηρεισμένη ἐπὶ τῆς ἐξοχῆς τοῦ καταστρώματος, ὠχρὰ τὸ πρόσωπον, ἐμβριθὴς μᾶλλον τὴν ἔκφρασιν, οὐχὶ πλέον πλαστικῶς ὡραία, ἀλλ' ἥτις ὑπῆρξε προφανῶς τοιαύτη, οὐχὶ πρὸ δεκαετηρίδος, ἤδη δὲ ἐγκαρτερεῦσα μᾶλλον ὡσεὶ ἔλαβε τὴν ἀπόφασίν της ἐν τῷ βίῳ, ἀλλ' ἔχουσα τὴν ἔκφρασιν τῆς μορφῆς εὐφυᾶ πάντοτε καὶ σπινθηρίζουσαν καὶ τῆς εὐφυΐας ἀποζημιούσης τὴν οἰχομένην ὡραιότητα. Τὸ ἔνδυμα καὶ τὸ κάλυμμα αὐτῆς, λιτὸν καὶ ἀπέριττον, ἐμαρτύρουν ἀδιαφορίαν μᾶλλον περὶ τὸν καλλωπισμὸν ἢ ἀπορίαν, καὶ ὅτι ἡ κυριωτέρα διανοητική της ἐνασχόλησις δὲν ἦτο ἡ ἐπιτήδευσις τῆς περιβολῆς. Ἐν τῇ ἀρρενωπῇ αὐτῆς στάσει καὶ μετὰ τοῦ βαθέος βλέμματος τὸ ὁποῖον περιέφερεν ἐπὶ τῶν ἐπιβαινόντων τοῦ ἀτμοπλοίου στρατιωτῶν ἐδείκνυεν ὅτι ἐγίνωσκε τὸν κόσμον πλέον ἢ ὅσον ὁ κόσμος ἐγίνωσκεν αὐτήν. Συνήθως οἱ στρατιωτικοὶ δὲν εἶνε τόσον ἐνάρετοι καὶ χριστιανικοί, καὶ οἱ Τοῦρκοι στρατιωτικοὶ οὐδὲ ὅλως χριστιανικοὶ βεβαίως, ἀλλ' ἦσαν ἀγαθοὶ Ἀνατολῖται καὶ παρήρχοντο ἔμπροσθεν αὐτῆς μετ' εὐλαβείας ἣν ἐνέπνεεν ὁ ἐξωτερικὸς χαρακτὴρ καὶ ἡ διαλάμπουσα ἐκ τούτου ἐσωτερικὴ αὐτῆς ὑπεροχή. Ὅλοι προσέβλεψαν αὐτὴν καὶ οὐδεὶς ἐσκανδαλίσθη νὰ παρεκτραπῇ εἰς χυδαῖον παροφθαλμισμόν. Ἡ παρέλασις ἐγένετο, ἡ νὺξ ἐπῆλθε τέλος, καὶ ὁστιδήποτε ἐσκέφθη περὶ τῆς ἐπιβατρίας, ἂν μὲν ἦτο ἐπιβάτης Α' θέσεως, θὰ ὑπέθεσεν ὅτι αὕτη ἦτο ἐν τῇ δευτέρᾳ, οἱ δὲ τῆς δευτέρας ἐν τῇ πρώτῃ.

Ἡ νὺξ διῆλθε ψυχροτάτη, οἱ πλεῖστοι τῶν στρατιωτῶν ἐξηγέρθησαν τὴν πρωΐαν μὲ τὰ μέλη πεπηγότα καὶ τὸ στρατόπεδον ἐν μέσῃ θαλάσσῃ. Ἡ γυνὴ οὐδαμοῦ ἐφάνη. Βεβαίως φάντασμα δὲν ἦτο, ὁ πλοίαρχος παρετήρησεν αὐτὴν ἀφ' ἑσπέρας, ὁ ὑποπλοίαρχος ἐπίσης. Ἠρώτησαν ἀλλήλους: Ποῦ ἦτο ἡ γυνὴ ἐκείνη;

— Δὲν εἶνε εἰς τὴν πρώτην θέσιν.

— Δὲν εἶνε καὶ εἰς τὴν δευτέραν.

— Ἀλλὰ τότε θὰ εἶνε εἰς τὸ κατάστρωμα.

Ὁ πλοίαρχος ἔδηξε τὰ χείλη, ἀπεχρέμφθη ἅπαξ, ἔλαβεν ἔκφρασιν σοβαρότητος, ἐβύθισε βιαίως τὰς χεῖρας εἰς τὰ θυλάκια καὶ ἤρξατο περιπατῶν καὶ ἀνερευνῶν διὰ τοῦ βλέμματος. Ἤδη ἀνεκάλυψεν αὐτὴν ἐν τῇ πρύμνῃ παρὰ τὸ πηδάλιον, κεχωσμένην ἐντὸς μαλλίνου χονδροῦ σκεπάσματος καὶ γευομένην τοῦ λιτοῦ γεύματος ἄρτου, τυροῦ καὶ ὀπωρῶν, ὅπερ ἔφερε μεθ' ἑαυτῆς, σοβαρὰν ἄλλως, σκυθρωπὴν καὶ μηδὲ τὸ ἐλάχιστον δεικνύουσαν ὕφος παραπόνου. Ὁ πλοίαρχος τὴν ἐπλησίασε.

— Τρώγετε, Κυρία;

— Συγγνώμην, Κύριε, τί ἀγαπᾶτε;

— Εἶμαι ὁ πλοίαρχος καὶ ἤθελον νὰ σᾶς ἐρωτήσω πῶς ἐπεράσατε τὴν νύκτα;

— Πολὺ κακῶς, κύριε πλοίαρχε, ἀφοῦ ὁ καιρὸς ἦτο κάκιστος.

— Καὶ διατί δὲν ἐπήρατε θέσιν;

— Τοῦτο, νομίζω, εἶνε ἰδικόν μου ἔργον,

— Καὶ διατί τοὐλάχιστον δὲν ἐζητήσατε νὰ σᾶς δώσω ἐγώ;

— Ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶνε ἰδικόν μου ἔργον· μολαταῦτα δύναμαι νὰ σᾶς εὐχαριστήσω διὰ τὴν καλήν σας διάθεσιν.

— Συγγνώμην, εἶσθε Γερμανίς, κυρία;

— Ὄχι, κύριε, εἶμαι Ρωσίς καὶ κόρη ἀρχαίου ἀξιωματικοῦ.

Ὁ πλοίαρχος ἐσιώπησε καὶ ἐφάνη συλλογιζόμενος καθ' ἑαυτόν, ἔκαμεν ὑπόκλισιν καὶ συνάμα παραίτησιν τοῦ διαλόγου αὐτοῦ, ὅστις ὑπῆρξεν ἀτυχής. Προφανῶς δὲν ἦτο ὁ ἄνθρωπος, ὅστις θὰ ἐπεβάλλετο αὐτῇ ἔστω καὶ διὰ φιλανθρωπικῆς προαιρέσεως. Ἐκυβέρνα τὸ πᾶν ἐν τῷ ἀτμοπλοίῳ, ἀλλὰ δὲν ἔμελλε νὰ κυβερνήσῃ καὶ τὸν ψυχολογικὸν ἐκεῖνον ἄνθρωπον. Ὁ καλὸς Ἑβραῖος τῆς πρώτης θέσεως, ἐγκεκορδυλημένος εἰς σισύραν, μὲ τὰς χεῖρας εἰς τὰ θυλάκια, τὸ πονηρὸν καὶ εὐχαριστημένον βλέμμα μεσίτου ὑψηλῆς περιωπῆς, καὶ τὸ ὕφος μέλλοντος ἑκατομμυριούχου, μάρτυς ἄφωνος καὶ οἱονεὶ περιφρονητικὸς τοῦ διαλόγου τούτου, εἰς τὸ ἄκουσμα ὅτι ἡ γυνὴ ἦτο Ρωσίς, ἠσθάνθη νευρικὸν σπασμόν. Ἦτο Ρωσὶς λοιπὸν ἡ σοβαρὰ αὐτὴ κυρία τοῦ καταστρώματος, ἐκ τοῦ γένους ἐκείνων, οἵτινες εἰς τὴν ἔκρηξιν τῶν ἀνθρωποφάγων ὀρέξεων αὐτῶν, τρώγουσιν ὠμοὺς Σημίτας. Βεβαίως ὡς διελθὼν ἐκ Βιέννης καὶ Γερμανίας θὰ ἤκουσε καὶ περὶ ρωσικοῦ ἀντισημιτισμοῦ. Προφανῶς ἡ μεσιτικὴ αὐτοῦ ἔπαρσις εἶχεν ἀφαπλισθῇ, ἀπώλεσε τὴν ἠθικὴν αὐτοῦ ἰσορροπίαν καὶ δὲν ἠδύνατο πλέον οὔτε νὰ καταφρονήσῃ τὴν γυναῖκα ἀλλ' οὔτε ν' ἀντικρύσῃ κἂν τὸ βλέμμα της. Μόνον εἰς τὸν ἐρωτήσαντα πλησίον αὐτοῦ Τοῦρκον ὑπαξιωματικὸν ἐξήγησεν ὅτι ἡ γυνὴ αὐτὴ εἶνε «Μοσκόβ καρησή» καὶ αἱ λέξεις «Μοσκόβ καρησή» ματαδοθεῖσαι ἠλεκτρικῶς ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, εἵλκυσαν τὰ βλέμματα πρὸς αὐτὴν μετὰ διπλασιασθείσης εὐλαβείας, ἐνῷ αὐτὴ ἠγνόει τὸν λόγον τῆς τοιαύτης προσοχῆς, ἀλλ' οὐδὲ ἐφρόντιζε νὰ μάθῃ.

—«Μοσκόβ καρησή, χά!» ἔλεγεν εἰς παλαίμαχος ὑπαξιωματικός, ὅστις ἐφαίνετο γινώσκων πλειότερα τῶν ἄλλων ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου· ὑπάρχουν καὶ ὡραῖαι, ναί, ξανθαί, λευκαί, δροσεραὶ ὡς κρύσταλλος, ἀλλὰ ὑπάρχουν καὶ γενναῖαι μάλιστα!»

Προφανῶς αὐτὴ δὲν ἠδύνατο, ὅπως εἶχεν ἤδη, ἄνευ ἀντιρρήσεων νὰ καταλεχθῇ εἰς τὰς πρώτας, ἀνῆκε λοιπὸν εἰς τὰς δευτέρας. Οὕτως ἡ κοινὴ γνώμη ἐσχηματίσθη περὶ αὐτῆς ἐπὶ τοῦ καταστρώματος.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ Ρωσὶς ἐγερθεῖσα ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ἐστήριζε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ χείλους τοῦ σκάφους καὶ διηύθυνε βλέμματα ἀόριστα πρὸς τὴν θάλασσαν. Ὁ κόσμος τοῦ ἀτμοπλοίου ἐδίνεῖτο κύκλῳ ἀδιάφορος δι' αὐτὴν πλέον. Εἶχεν ἐξοφλήσει ἤδη πρὸς αὐτὸν δι' ὀλίγων λέξεων. Ἀλλ' ὑπελείπετο ὁ Γάλλος ἔτι. Εἶχεν ἰδεῖ μακρόθεν τοὺς ἄλλους ὁμιλοῦντας, ἀλλὰ δὲν ἔλαβέν ἐνδιαφέρον. Δὲν ἔφερεν αὐτὸς τὸν λόγον. Ἤδη ἔχων τὴν ἀριστερὰν ἐπὶ τῆς ὀσφύος, ἵστατο αὐταρέσκως διευθετῶν ἐπιμελῶς διὰ τῆς δεξιᾶς τὸν μύστακα ὡσεὶ ἠσχολεῖτο εἰς σοβαρόν τι καθῆκον, ὅπερ ὅμως δὲν ἐδυσκολεύετο νὰ διακόψῃ ἔστιν ὅτε, ὁτὲ μὲν ἵνα ῥίψῃ βλέμμα ἐπιπόλαιον εἰς τὰ περιστοιχοῦντα ἀντικείμενα, ὁτὲ δὲ ἵνα προσποιηθῇ δι' ἠρέμου θροῦ τῶν χειλέων ἠχόν τινα τοῦ τελευταίου κωμειδυλλίου ὅπερ ἤκουσεν. Εἰς τὰ ἄσκοπα ἐν τούτοις βήματα αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ἐπλησίασε καὶ τὴν γυναῖκα.

— Τί κακὸς καιρός, δι' ὄνομα Θεοῦ! εἶπεν αἴφνης μετὰ ζωηρότητος, ὡς ἔχων ἀνάγκην νὰ συνάψῃ ὁμιλίαν πρός τινα· καὶ εὐθὺς ἀποστρεφόμενος πρὸς τὴν γυναῖκα· «Μήπως παρατηρεῖτε αὐτό, Κυρία;»

— Φυσικῶς· καὶ ἔχομεν τόσον πλοῦν ἀκόμη μέχρι Κωνσταντινουπόλεως! ἀπήντησεν ἐκείνη περιλύπως.

— Ναί, ἀλλὰ μὲ τὸ νὰ βλέπῃ κανεὶς τὴν θάλασσαν, ὁ καιρός, Κυρία μου, δὲν διορθόνεται. Ὄχι βέβαια, νά, ἔτσι θὰ κακοπεράσωμεν!

Ἡ Ῥωσὶς ἐξηφνίσθη. Προφανῶς ὁ διαλεγόμενος αὐτῇ ἦτο ἀντιθέτου χαρακτῆρος, ἀλλὰ τῆς αὐτῆς δυνάμεως. Εἰς τοὺς τρόπους ἄλλως τοῦ νέου ὑπῆρχεν ἀπροσποίητος ἀφέλεια. Ἔβλεπε τὰ πράγματα ὅπως ἦσαν καὶ τὰ ἐδέχετο ὅπως ἤρχοντο. Ὑπέφερεν ὁπωσδήποτε προθύμως τὸ ψῦχος ὅσον καὶ τὸν καύσωνα, μολονότι ἐπροτίμα τὴν εὐκρασίαν. Ἀλλ' ἀφοῦ αὐτὸς ὁ καλὸς Θεὸς δὲν ἔκαμε τὴν θερμοκρασίαν ὁμοιόμορφον, ὀλίγον διέφερεν αὐτῷ ἂν ἡ ξένη Κυρία ἐταξείδευεν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, καὶ διατί δὲν ἐταξείδευε μὲ τὴν πρώτην θέσιν. Τοῦτο ἦτο ἰδική της ὑπόθεσις. Τὸ καθ' ἑαυτόν, ἤρκει νὰ εὕρῃ ἕνα ἄνθρωπον ὁπουδήποτε καὶ νὰ συνάψῃ ὁμιλίαν. Τώρα ἦτο μία γυνή· τόσῳ τὸ καλλίτερον. Ἠδύνατο νὰ συνάψῃ ὁμιλίαν καὶ νὰ ὁμιλήσῃ μετ' αὐτῆς περὶ πραγμάτων, τὰ ὁποῖα ἤκιστα τῷ ἐνδιέφερον. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ὅμως ἐντύπωσιν ἐπροξένησεν αὐτῷ ἡ καλὴ προφορά, μεθ' ἧς ἡ ξένη ἐλάλει τὴν γαλλικήν. Τοῦτο δὲν συμβαίνει εἰς ὅλους, καὶ ὁ Γάλλος ἔσπευσε νὰ τὸ παρατηρήσῃ.

— Τόσον ὡραῖα προφέρετε, Κυρία μου, τὴν Γαλλικήν! Θαυμάσια! Εἶσθε Γαλλὶς ἀρά γε; προσέθηκεν οὐχ ἧττον μετ' ἐνδοιασμοῦ ἀτενίζων εἰς αὐτήν.

— Ὄχι, Κύριε, Ῥωσίς, ἀπήντησεν ἐκείνη, χωρὶς τὴν ἐλαχίστην ἔνδειξιν δυσαρεσκείας. Τόσον φυσικῶς ἡ ἐρώτησις εἶχεν ἐξενεχθῆ.

— Ὤ! ὤ! ἀνεφώνησεν ἐκεῖνος ἀναπηδῶν ἐλαφρῶς ἐπὶ τῶν ἐμπροσθίων ἄκρων τῶν ποδῶν. Καὶ ἐγὼ εἶμαι Ἐλβετός!

— Ἐλβετός!

— Ναί, Κυρία μου, Ἐλβετός. Μήπως δὲν ἠξεύρετε τὴν Ἐλβετίαν, τὴν δημοκρατικὴν Ἐλβετίαν, τὴν ὡραίαν μου πατρίδα!.. Πῶς; Τὴν ἠξεύρετε λοιπόν; Ἠμπορεῖτε νὰ μοῦ εἴπητε πόσα διαμερίσματα ἔχει;

— Ἀλλὰ θέλετε λοιπὸν νὰ μ' ἐξετάσητε εἰς τὴν Γεωγραφίαν; ὑπέλαβεν ἐκείνη ὑπομειδιῶσα τὸ πρῶτον ἤδη ἐλαφρῶς

— Ἄ, συγγνώμην! ὄχι. Θέλω νὰ μάθω ἂν ἠξεύρετε τὰ διαμερίσματα τῆς Ἐλβετίας καὶ θὰ μοῦ εἴπητε τὸ ὄνομα τῆς ἰδιαιτέρας πατρίδος μου. Ἰδοὺ ἐγὼ νὰ σᾶς εἴπω τὰ κυβερνεῖα τῆς μεγάλης καὶ ἁγίας Ῥωσίας. Ἀρχάγγελος, Βαλτική, Βλαχία, Μολδαβία, Βουλγαρία... δὲν λέγω καλῶς;

Ἡ Ῥωσὶς ἐμειδίασεν εἰς τὴν ἀπαρίθμησιν τοῦ Ἐλβετοῦ.

— Ὄχι! πῶς; εἴπατέ μοι λοιπόν...

— Αἴ καλά, φίλε μου, ἀφοῦ τὸ θέλετε, ἰδοὺ τὰ διαμερίσματα τῆς Ἐλβετίας. Ἐμπρός, ἀριθμεῖτε.

Καὶ ἤρξατο καταλέγουσα ἓν πρὸς ἓν τὰ διαμερίσματα τῆς Ἐλβετίας, ἐνῷ κατενθουσιῶν ὁ Ἐλβετὸς ἠρίθμει μετὰ προφανοῦς ἡδονῆς ἐπὶ τῶν δακτύλων «ἕν, δύω τρία, τέσσαρα....»

— Λαμπρά, περίφημα! ἀνεφώνησεν εἰς τὸ τέλος. Σωστὰ εἴκοσι δύω. Ἐγὼ λοιπὸν εἶμαι ἐκ τοῦ Ἀππεντζελ! Ἀππεντζελ! ναί!... Ἀλλά... νὰ πάρ' ἡ εὐχή, τὸ ἐλησμόνησα...

— Τί; ὑπέλαβε μηχανικῶς ἡ Ῥωσίς.

— Ἀλλ' οἱ Ῥῶσοι καὶ αἱ Ῥωσίδες ἠξεύρουν κάλλιστα τὴν Ἐλβετίαν. Αἱ Ῥωσίδες μάλιστα, αἱ μηδενίστριαι; Ἀληθῶς, μήπως εἶσθε μηδενίστρια;

— Ὄχι, Κύριε, ὄχι! ὑπέλαβε ζωηρῶς ἡ γυνή, δὲν εἶμαι μηδενίστρια.

— Πολὺ καλά, πολὺ καλὰ κάμνετε. Κ' ἐγώ, Κυρία μου, δὲν εἶμαι ἀναρχικός. Ἀλλὰ μὲ συγχωρεῖτε ὅμως, δὲν ἀξίζει νὰ μένετε ἐπὶ τοῦ καταστρώματος. Ἐγὼ θὰ φύγω. Ὁ ἄνεμος ἀποκρουσταλλόνει. Νὰ εἴπωμεν τοῦ πλοιάρχου νὰ σᾶς δώσῃ θέσιν... ἂν δὲν εἶνε ἀδιακρισία.

Ἀλλ' εἰς τὴν προσφορὰν αὐτὴν ἡ γυνὴ ἐπανέλαβε τὴν λυθεῖσαν ἅπαξ σοβαρότητα αὐτῆς.

— Συγγνώμην, κύριε, εἶπε μετὰ τόνου, δὲν δύναμαι νὰ δεχθῶ προσφορὰν ἐλεημοσύνην. Ζῶ διὰ τῶν γλίσχρων πόρων μου μόνον· ἄλλως τε εἶμαι ἀπὸ τὸν Ἀρχάγγελον. Οὐχ ἧττον σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὴν ἀγαθήν σας προθυμίαν.

Γ'

Τὸ ἀτμόπλοιον εἶχε φθάσει εἰς Δεδεαγάτς. Ὁ ἄνεμος ἐξηκολούθει πνέων σφοδρὸς καὶ ἀμείλικτος. Ὁλόκληρον νύκτα τὸ σκάφος ἀπεσάλευσε καὶ ἔμελλε νὰ μείνῃ ἐν ἡμερονύκτιον ἀκόμη. Ἡ πρωΐα τῆς ἐπιούσης ἀνέτειλε ζοφερωτέρα· ἡ θάλασσα ἦτο ἀγρία καὶ ὁ οὐρανὸς χαλύβδινος. Τὰ κύματα ἀνετίνασσον ὡς κελύφη τὰς φορτηγίδας, αἵτινες ἦλθον νὰ φορτώσωσιν εἰς τὸ ἀτμόπλοιον. Ἡ ξηρὰ ἦτο πλησίον, ἀλλὰ καὶ μακρὰν ἡμῶν. Τὴν ἐβλέπομεν ὡς ὁ λιμώττων ἀγοραῖος κύων τῆς Σταμπούλ τοὺς ἐκτεθειμένους ἄρτους εἰς τὰς προσόψεις τῶν ἀρτοπωλείων. Εἰς ἐπίμετρον δὲ καὶ τὸ σιτηρέσιον τῶν στρατιωτῶν εἶχεν ἐξαντληθῆ. Εἶχον ἕκαστος μίαν ὀκκᾶν ἄρτου δι' 72 ὥρας, καὶ 36 ἤδη ὡρῶν ψῦχος εἰς τὰ κῶλα, αἱ δὲ θράμβοι τῆς βροχῆς ἐξηκολούθουν νὰ ποικίλλωσι τὴν μονοτονίαν τοῦ τελευταίου. Οἱ τρεῖς ἀξιωματικοὶ αὐτῶν ἐκάθηντο νεναρκωμένοι ἐν τῇ θέσει των ἀνταλλάσσοντες ὀλίγας λέξεις κατὰ μεμακρυσμένα διαλείμματα. Ἐπὶ τέλους φωνή τις διαμαρτυρήσεως ἤρξατο κυφορουμένη ἐν τοῖς κρανίοις τοῦ στρατιωτικοῦ ποιμνίου, ἀλλ' οὐδεὶς

ἐσκέπτετο νὰ τὴν ἐκπτοιήσῃ δυνατώτερον. Ἦτο ὡς πυρῖτις ἔχουσα ἀνάγκην θρυαλλίδος. Ἔνιοι ἐστράφησαν πρὸς τὴν γυναῖκα τέλος. Ἦτο γυνὴ αὐτή, ἠδύνατο νὰ τὸ πράξῃ ἀσφαλέστερον. «Ἐκ Μοσκὸβ καρησή! σὺ τοὐλάχιστον δὲν διαμαρτύρεσαι!» εἶπον εἰς αὐτήν. Προφανῶς δὲν εἶχε νὰ παραλάβῃ ἢ νὰ παραδώσῃ φορτίον εἰς Δεδεαγάτς, καὶ τὸ συμφέρον αὐτῆς ἐνέκειτο εἰς τὴν ταχυτέραν ἀναχώρησιν τοῦ ἀτμοπλοίου.

— Κυρία, τῇ λέγει ὁ Ἰουδαῖος μετ' εὐλαβείας πλησιάσας καὶ ἑρμηνεύων τὰς ἐκφωνήσεις τῶν στρατιωτῶν, σᾶς λέγουν νὰ διαμαρτυρηθῆτε πρὸς τὸν πλοίαρχον ὑμεῖς, διότι τὸ ἀτμόπλοιον ἔχει σκοπὸν νὰ μείνῃ εἴκοσι τέσσαρας ὥρας ἀκόμη.

— Πῶς! εἴκοσι τέσσαρας ὥρας ἀκόμη;

— Ναί.

— Καὶ καλά, δὲν διαμαρτύρονται αὐτοί, στρατὸς ὁλόκληρος, νὰ ἐξαναγκάσωσι τὸν πλοίαρχον, καὶ περιμένουσι μία γυνὴ νὰ τεθῇ ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῶν; ὑπέλαβεν αὕτη ἀδιαφόρως, ἀποστρέφουσα τὸ πρόσωπον.

— Ἰουδαῖε, τί λέγει, τί λέγει; ἠρώτησαν πολλοὶ συνάμα στρατιῶται.

— Τί λέγει; νά, λέγει, νὰ διαμαρτυρηθῆτε σεῖς, νὰ ἐξεγερθῆτε καὶ νὰ ἀναγκάσωμεν τὸν πλοίαρχον ν' ἀναχωρήσῃ.

— Τὸ εἶπεν αὐτὸ ἀληθῶς;

— Βεβαιότατα, αὐτὸ εἶπε, προσέθηκεν ὁ Ἰουδαῖος καὶ ἐγένετο ἄφαντος κρυφθεὶς εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς θέσεως αὐτοῦ, ὡσανεὶ εἶχε διαπράξει ἔγκλημα. Ἄλλως κάτι σοβαρὸν ἔμελλε νὰ γείνῃ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος.

Καὶ πράγματι αἱ λέξεις «ἡ Μοσκὸβ καρησὴ τὸ εἶπε» ῥιφθεῖσαι ἅπαξ εἰς τὸ μέσον, διέδραμον ἐν ἀκαρεῖ τὸ κατάστρωμα, ἀντήχησαν κάτω εἰς τὴν ἀποθήκην καὶ ἔφθασαν μέχρι τοῦ κοίλου. Οἱ πρὶν ἀναίσθητοι ἐκεῖνοι στρατιωτικοὶ ὄγκοι ἦσαν ἤδη ἐπὶ ποδὸς καὶ μία φωνὴ ἦν τὸ σύνθημα: «Ἐμπρός, σύντροφοι, ἡ Μοσκὸβ καρησὴ τὸ εἶπεν». Οἱ τρεῖς ἀξιωματικοί, μόλις συνελθόντες ἐκ τῆς νάρκης, ἀνῆλθαν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος. Ἡ πρώην ἀδρανὴς ὕλη ἦτο ἤδη πανδαιμόνιον: Φωναί, συζητήσεις, ἀπειλαί, φρυαγμοί, ὀρυμαγδὸς καὶ ἐν τῷ μεταξὺ δύω ἐκπυρσοκροτήσεις.

— Τί τρέχει, παιδιά! μόλις ἔφθασαν νὰ παρεμβάλωσιν εἰς τὸν θόρυβον οἱ ἀξιωματικοὶ ἐμβρόντητοι.

— Οἱ στρατιῶται ἐξηγέρθησαν καὶ θέλουσι νὰ βιάσωσι τὸν πλοίαρχον ν' ἀναχωρήσωμεν. Ἄλλως θὰ μείνωμεν εἴκοσι τέσσαρας ὥρας ἀκόμη, εἶπέ τις.

— Μὰ πῶς γίνεται; ποῖος τοῖς ἐνέπνευσε τὴν ἰδέαν; εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν συγκρούων τοὺς ὀδόντας μετὰ πείσματος καὶ σφίγγων τὴν πυγμήν.

— Ἡ Μοσκὸβ καρησὴ τὸ εἶπε, ἀπήντησαν πολλοὶ συγχρόνως στρατιῶται.

Εἰς τὴν ἀπροσδόκητον ἀπάντησιν ὁ νέος ἐμύρφασε, καὶ οἱ τρεῖς δὲ συγχρόνως ἐταπείνωσαν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἐσταύρωσαν τὰς χεῖρας. Ἤδη ἀνέμενον τὸ ἀποτέλεσμα, τὸ ὁποῖον δὲν ἐβράδυνε τῳόντι. Οἱ στρατιῶται ἔκοψαν τοὺς κάλους τῶν φορτηγίδων, αἵτινες εἶχον ἔλθει νὰ παραδώσωσι καὶ παραλάβωσι φορτίον, οἱ ναῦται αὐτῶν ἐκπτοηθέντες ἐκ τῶν ἐκπυρσοκροτήσεων ἔσπευσαν ν' ἀπομακρύνωσιν αὐτὰς καὶ ὁ μέγας Θεὸς τοῦ ἀτμοπλοίου ἠναγκάσθη νὰ δώσῃ τὸ πρόσταγμα τῆς ἀναχωρήσεως. Ἐπὶ τέλους ἡ ἄγκυρα ἤρθη, τὸ ἔμβολον τῆς ἀτμομηχανῆς ἐπανέλαβε τὸ μονότονον αὐτοῦ καθῆκον. Ἐντὸς ὀλίγων στιγμῶν ἤδη τὸ ἀτμόπλοιον εἶχε πελαγισθῆ, ὁ στρατιωτικὸς ὄγκος ἐπανέπεσε πάλιν εἰς τὴν προτέραν ἠρεμίαν του καὶ οἱ τρεῖς ἀξιωματικοὶ εἰς τὴν νάρκην, ἐνῷ ἡ γυνὴ ἀκίνητος καὶ σοβαρὰ ἐν τῇ θέσει αὐτῆς ἔβλεπε τὰ γινόμενα μὲ βλέμμα φιλοσοφικὸν χωρὶς οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον νὰ ὑποπτεύῃ ὅτι ὑπῆρξεν αὐτὴ ἡ σημαία τῆς παρεμπεσούσης στάσεως.

Δ'

Μετὰ μεσημβρίαν τῆς ἐπιούσης τὸ ἀτμόπλοιον ἠγκυροβόλει ἐν Βυζαντίῳ, ἐμπροσθεν τοῦ Γαλατᾶ. Μέρος τῶν ἀποστράτων ἀπεβιβάσθη εἰς Δαρδανέλλια, ἄλλοι εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ οἱ πλεῖστοι αὐτῶν ἤδη ἐπὶ τοῦ λιμένος μετεβιβάσθησαν εἰς ἄλλο ἀτμόπλοιον ἵνα διανεμηθῶσιν εἰς τὰς ἀποβάθρας τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἀπέλθωσιν εἰς τὰς ἑστίας των.

Ἡ γυνὴ ἀναφαίνεται ἐπὶ τοῦ καταστρώματος φλεγομένη ὑπὸ τοῦ πόθου νὰ ῥιφθῇ ἔξω εἰς τὴν ἀποβάθραν. Κρατεῖ διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς τὰ ὀλίγα σκεύη αὐτῆς καὶ διὰ τῆς ἄλλης πιέζει μετ' ἐπιθυμίας ἀντικείμενόν τι ἐν τῷ θυλακίῳ τοῦ ἐπενδύτου της, μεθ' οὗ φαίνεται συνδεδεμένη ἡ διάνοια αὐτῆς ὡς ἠλεκτρικῶς. Θὰ ἔλεγέ τις ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ σχηματισμοῦ ὅτι εἶνε ὅπλον, ἐὰν ἦτο εἰς τὸ θυλάκιον ἀνδρός. Ἀλλὰ τίς ἡ γυνὴ αὕτη ἡ παρουσία μόνον παρ' ὀλίγον ἀνεστάτου τὸν μικρόκοσμον τοῦ ἀτμοπλοίου; Διατὶ νὰ ταξειδεύῃ ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ καὶ ὑπὸ τοιαύτας ἀτυχεῖς περιστάσεις;

Ἰδοὺ τί ἠδυνήθην νὰ μάθω περὶ αὐτῆς παρὰ τοῦ Ἐλβετοῦ, ὅστις ἐπλησίασε τὸ δεύτερον αὐτὴν μετὰ περισσοτέρας εὐλαβείας καὶ ὀλιγωτέρας ἐλαφρότητος ἐν ἀπόπτῳ ἔτι τῆς Σταμπούλ, ἥτις διεγράφετο μακρὰν βεβυθισμένη εἰς μελαγχολικὴν ὁμίχλην.

Ἐγεννήθη ἐν Ἀρχαγγέλῳ τῆς Ῥωσίας πρὸ μιᾶς καὶ πλέον τριακονταετίας. Ὁ πατὴρ αὐτῆς ἀρχαῖος στρατιωτικός, ἀλλὰ πτωχός, ἐχήρευεν ἤδη πρὸ πολλοῦ καὶ εἶχε δύω θυγατέρας. Ἡ πρώτη, ἀκμαιοτέρα τὴν καλλονὴν καὶ θερμοτέρα τὴν καρδίαν, ἐζήτησε τὴν ἀποκατάστασιν αὐτῆς μὲ τὸν πρῶτον ἔρωτα. Ἡ νεωτέρα, φύσις

ἰσχυρὰ καὶ διάνοια ἰσχυροτέρα, ἤθελε ν' ἀποβῇ ἄνηρ μᾶλλον ἢ γυνή, νὰ κυβερνᾶται μόνη καὶ νὰ ἐπιβάλλῃ μόνην εἰς τοὺς ἄλλους. Ἀλλὰ τὸ φύλον αὐτῆς ἐνέδωκεν οὐχ ἧττον καὶ εἰς ἀνὴρ ἐφάνη αὐτῇ ἀνδρικώτερος τῶν ἄλλων, ὅπως καταστήσῃ αὐτὸν σύντροφον τῶν αἰσθημάτων της. Τὸ προϊὸν τῆς συντροφίας ταύτης δὲν ἐβράδυνεν ἐν τούτοις νὰ φανῇ. Ἓν θυγάτριον, ὅπερ ὅμως ἐνωρὶς ἀπώλεσε τὸν πατέρα του. Ἡ ἡρωὶς ἡμῶν ἦτο ἐν Βουλγαρίᾳ ὅτε καὶ ὁ σύζυγος αὐτῆς ἦτο σταθμάρχης τηλεγραφικοῦ σταθμοῦ. Ἡ γυνὴ ἐζήτησε τὴν θέσιν τοῦ συζύγου καὶ, ἡ κυβέρνησις δὲν ἠδυνήθη νὰ τῇ ἀρνηθῇ. Ἀλλὰ πρωΐαν τινὰ τῇ ἐκοινοποιήθη ἀκολούθως ὅτι αἱ γυναικεῖαι ὑπαλληλίαι καταργοῦνται καὶ ἡ Ρωσὶς εὑρέθη εἰς τὸν δρόμον. Ἀλλ' ἦτο ἤδη μήτηρ τέκνου καὶ σύζυγος. Ἄνευ συζύγου πλέον καὶ ὤφειλε νὰ ἐπαναλάβῃ ἰσχυρότερον τὸ ἀνδρικὸν πρόσωπον, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ἐν τῇ διανοίᾳ της ἀνέπλασεν. Ἐνθυμήθη τότε τὰς ἀρχαίας της σπουδὰς ἐν τῷ παρθεναγωγείῳ καὶ ἐζήτησε θέσιν παιδαγωγοῦ καὶ διδασκάλου ἐν Σοφίᾳ. Μία οἰκογένεια παρέλαβεν αὐτήν, ἀλλὰ ταχέως ὁ μικρὸς αὐτῆς πελάτης ἐμεγάλωσε καὶ ἐδέησε νὰ ζητήσῃ νέαν τύχην. Ἀπῆλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅπου εὗρεν ἀρχαῖον φίλον τοῦ πατρός αὐτῆς παρὰ τῇ ρωσικῇ πρεσβείᾳ, ὅστις ἐπρομήθευσεν αὐτῇ θέσιν διδασκάλου καὶ παιδαγωγοῦ πάλιν παρά τινι οἰκογενείᾳ ἐν Θεσσαλονίκῃ. Ἀλλὰ τὸ θυγάτριον αὐτῆς ἠσθένει, καὶ ξένον ἄλλως θὰ ἠνώχλει τὴν ξένην ἐκείνην οἰκογένειαν τῆς Θεσσαλονίκης! Ἀφῆκεν αὐτό. Ἀφῆκεν αὐτὸ εἰς φιλικόν της οἶκον ἐν τῷ Πέραν καὶ ἀπῆλθε μόνη εἰς Θεσσαλονίκην. Ἡ ἀδάμαστος ἐν τούτοις φύσις τῆς παρθένου ἐδαμάσθη ἤδη ὑπὸ τῆς μητρός. Ἡ ψυχὴ αὐτῆς εἶχε ταμίευμα πυρρωνισμοῦ ἵνα καταφρονῇ, καὶ τὰ πάντα ἠδύναντο νὰ ὦσιν ἀδιάφορα αὐτῇ, ἀλλ' οὐχὶ πλέον καὶ τοῦ τέκνου της ἡ τύχη. Δι' αὐτὸ ἤδη ἔζη. Ἐφύλαττεν εὐλαβῶς τὰς τρίχας τῆς ξανθῆς του κόμης ἐν τῷ χρηματοφυλακίῳ της καὶ τὸ κερμάτιον τῆς βαπτίσεως αὐτοῦ, ὡς τὰ τιμαλφέστερα κειμήλια. Ἡ μητρικὴ αὐτῆς καρδία ἦτο ἤρεμος ἐν τούτοις καὶ ἡ ἀνδρικὴ αὐτῆς ψυχὴ παρεσκεύαζεν αὐτὴν εἰς μακρὸν στάδιον μετὰ τοῦ τέκνου της. Ἀλλ' αἴφνης ἡμέραν τινὰ λαμβάνει τηλεγραφικῶς τὴν εἴδησιν ὅτι τὸ θυγάτριόν της ἀσθενεῖ. Ὁ ἄνεμος συρίζει ἔξω· ἀλλ' ὁ ἄνεμος συρίζει πάντοτε δυνατώτερον ἢ ἐλαφρότερον, καὶ γνωρίζει ἤδη τὴν μουσικὴν αὐτήν. Ὁ χειμὼν ἤδη ἐπίκειται, ἀλλ' ἐν τῇ πατρίδι της εἶνε πολὺ βαρύτερος ἀκόμη. οἱ πόροι αὐτῆς εἶνε γλίσχροι· ἀλλὰ ταξειδεύει ἐπὶ τοῦ καταστρώματος καὶ ὑπολογίζει ἀκριβῶς ὅσα ἀπαιτοῦνται ἵνα μεταβῇ, νὰ ἴδῃ τὸ τέκνον της ἐπί τινας ἡμέρας καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ. Ἀλλ' οἱ ἄνδρες εἶνε ὑβρισταί. Εἶνε πολὺ ἰσχυροτέρα αὐτὴ ὅσων ἀπήντησε τοὐλάχιστον διὰ τῶν μεγάλων αὐτῆς δρόμων. Ἐπὶ τέλους καὶ τὸ τέκνον της δὲν θὰ ἀσθενῇ τόσον βαρέως· θὰ τὸ ἴδῃ μόνον καὶ θὰ ἐπιστρέψῃ. Εἶνε αὕτη ἡ κρυφία της παρηγορία. Τὸ ἀτμόπλοιον ἤδη ἀγκυροβολεῖ ἐν τῷ λιμένι, καὶ ἡ μήτηρ πρώτη ἐξορμᾷ εἰς τὴν ἀποβάθραν. Εἶνε φαιδροτέρα ὅλων· δὲν εἶνε αὐτὴ ἡ σκυθρωπὴ γυνή, ἡ διελθοῦσα τρία ἡμερονύκτια ἐπὶ τοῦ καταστρώματος καὶ ὑπὸ τὰς χειρίστας μάλιστα συνθήκας. Μόλις ἐνθυμεῖται ν' ἀποτείνῃ ἰσχνὸν ἀποχαιρετισμὸν πρὸς τοὺς συμπλωτῆρας αὐτῆς καὶ ἰδοὺ ἐξηφανίσθη.

Ε'

Τὴν τρίτην ἡμέραν ἀπὸ τοῦ κατάπλου ὁ πλοίαρχος ἀμέριμνος ἤδη περιπατεῖ κατὰ τὴν ὁδὸν Μνηματακίων. Γυνή τις ἐπροχώρει ἀντιθέτως, κάτωχρος, συντετριμμένη, εἶχε τὸ πρόσωπον ἠλλοιωμένον καὶ ἐν τῇ φυσιογνωμίᾳ της ἐφαίνετο ἐζωγραφισμένη ἔκφρασις βιαίας ἀποφάσεως.

— Εἶνε αὐτή, ὑπεψιθύρισε, κανὲν δυστύχημα θὰ τῇ συνέβη.

Καὶ πλησιάσας συμπαθῶς τῇ ἀπέτεινε τὸν λόγον.

— Κυρία, εἰσθε πάντοτε ἰσχυρὰ γυνὴ καὶ κανὲν δυστύχημα δὲν πρέπει νὰ σᾶς καταβάλῃ.

— Συγγνώμην, φίλε μου, ἀλλὰ λυποῦμαι ὅτι δὲν δύναμαι νὰ σᾶς εὐχαριστήσω διὰ τὸν γενναῖον λόγον σας. Εἶμαι εἰς τὸ τέρμα τοῦ σταδίου μου. Ὁ πατήρ μου πρὸ πολλοῦ ἀπέθανεν. ὁ σύζυγος ὃν ἐγὼ ἐξέλεξα δι' ἐμαυτὴν ἀπέθανεν ἐπίσης, καὶ τὸ τέκνον μου... δὲν ἔχω πλέον. Δὲν ἔχω πλέον πόθεν ν' ἀντλήσω τὴν ἰσχύν μου. Λύριον... ἀλλὰ τί ἐνδιαφέρει. Χαῖρε, κύριε.

— Εἶνε ἡ αὐτὴ πάντοτε, ὑπεπονθόρυσεν ὁ τραχὺς ναυτικός, καὶ ἐξηκολούθησε μελαγχολικὸς τὸν περίπατον αὐτοῦ.

Τὴν ἑπαύριον μετὰ τὸ γεῦμα ἐκαθήμεθα εἰς καφενεῖόν τι τοῦ Πέραν. Παρ' ἐμοὶ ὁ Ἑλβετός, ὅστις ἐφαίνετο σκυθρωπός, ἀναγινώσκων εἰς τὰ διάφορα μιᾶς ἐφημερίδος καὶ τελευτῶν, ἔρριψε τὸ φύλλον μετὰ σφοδρότητος, ἥτις ἐφαίνετο ἀσυνήθης εἰς αὐτόν.

— Ἦτο αὐτή! ἐφώνησε θλιβερῶς καὶ μοὶ ἔδειξε τὴν ἐφημερίδα.

Καὶ μετὰ στιγμιαίαν καὶ πένθιμον σιγήν:

— Αὐτὴ τοὐλάχιστον θὰ μὲ ἐσταμάτα καὶ θὰ εἶχον λόγον ὑπάρξεως, προσέθηκεν ἀπομάξας ἀδρὸν δάκρυ ἐπὶ τῆς παρειᾶς αὐτοῦ.

Ἔλαβον τὸ φύλλον καὶ ἀνέγνων:

«Χθὲς τὴν ἑσπέραν ἐν τῇ ὁδῷ Δεδέ, ἐν τῇ ὑπ' ἀρ. 28 οἰκίᾳ, ἐν τῷ ὑπερώῳ πατώματι ἠκούσθη ἐκπυρσοκρότησις, καὶ δραμόντες οἱ παροικοῦντες εὗρον ἐν τῷ δωματίῳ αὐτῆς γυναῖκα ὡς τριακοντούτη τὴν ἡλικίαν πεπτωκυῖαν ἐπὶ ἀνακλίντρου καὶ πλέουσαν ἐν τῷ αἵματι. Ἐν τῇ

δεξιᾷ αὐτῆς, ἥτις ἔπιπτεν ἄτονος, ἐκράτει ἔτι τὸ πολύκροτον δι' οὗ προφανῶς εἶχεν αὐτοκτονήσει, εἰς δὲ τοὺς δακτύλους τῆς ἀριστερᾶς συνέσφιγγε σπασμωδικῶς ξανθὰς τρίχας, αἵτινες ἐφαίνοντο παιδικῆς κόμης. Ἡ γυνὴ αὐτή, καθὼ ἐβεβαιώθη, ἦτο Ρωσὶς πρὸ τεσσάρων μόλις ἡμερῶν ἀφιχθεῖσα ἐκ Θεσσαλονίκης, ὅπου ἐξετέλει καθήκοντα παιδαγωγοῦ παρά τινι οἰκογενείᾳ. Ἀγνοοῦνται ἔτι ἀκριβῶς οἱ λόγοι, δι' οὓς προέβη εἰς τὸ ἀπονενοημένον κίνημα, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι ἡ δυστυχὴς παρεῖχεν ἤδη καὶ προηγουμένως σημεῖα νοητικῆς διαταράξεως. Παρ' αὐτῇ δὲν εὑρέθησαν ἢ μόνον τὸ χαρτοφυλάκιον αὐτῆς περιέχον 65 φράγκα καὶ κερμάτιον βαπτιστικὸν κόρης σημειοῦν τὴν χρονολογίαν τῆς γεννήσεως καὶ τῆς βαπτίσεως αὐτῆς. Ἐντεῦθεν εἰκάζεται ὅτι ἡ δυστυχὴς εἶνε μήτηρ καὶ ἔχει θυγάτριον. Καμμία ἐπιστολή, καμμία ἔνδειξις τῶν αἰτίων τοῦ τραγικοῦ αὐτῆς θανάτου».

Καθ' ἣν ὥραν ἀνεγίνωσκον, ἄλλος τις ἱστάμενος ὄπισθεν ἐφαίνετο παρακολουθῶν ἐπίσης τὸ διάφορον. Ἐστράφημεν ἀμφότεροι καὶ ἦτο ὁ Ἑβραῖος.

— Κύριοι, εἶπε μετὰ φωνῆς ἀραχνώδους, ἀπέθανε αἴ! δυστυχισμένη! Ἦτο φίλη σας, καλὰ ὡμιλοῦσατε εἰς τὸ ἀτμόπλοιον. Ἂν θέλετε τίποτε ἀμάραντα, στεφάνους, ἄλλα νεκρικὰ εἴδη, μὴ πηγαίνετε ἀλλοῦ. Νὰ κατάστημα. Ἡμεῖς κάμνομεν καὶ τοιαῦτα εἴδη.

Καὶ σύρων ἐκ τοῦ θυλακίου ἔρριψεν ἐπὶ τῆς τραπέζης ἐνώπιον ἡμῶν τὴν ἑξῆς διεύθυνσιν:

Κάρολος Σούμμερχαϋμ καὶ Σ^α.

Κατάστημα Νεκρικῶν εἰδῶν.

Μεγάλη ὁδὸς Πέραν Ἀρ. 57 (bis).

Καὶ ἔρριψε πρὸς ἡμᾶς βλέμμα ταχέως ἐρωτηματικὸν διικνούμενον μέχρι τοῦ βαλαντίου.

Ἀμφότεροι ἀπεστρέψαμεν ἐνεοὶ τὸ πρόσωπον.

Μεθ' ἡμέρας πτωχοί τινες ἀπόστρατοι καθήμενοι εἰς γωνίαν τινὰ τοῦ στρατῶνος τοῦ Ταξιμίου πέριξ ἑνὸς *χόντζα* ἠκροῶντο μετὰ προσοχῆς τῆς ἀναγνώσεως τῶν νέων. Ἦτο παλαιόν τι φύλλον τῆς *Χαβαδίς*, ὅπερ ἀνέφερε τὸ τραγικὸν συμβεβηκὸς ἐρανισθὲν ἐκ τῶν ἐφημερίδων τοῦ Πέραν. Διηρχόμην τυχαίως περιπατῶν ἐκεῖθεν, ὅτε αἱ λέξεις *Μοσκὸβ καρησὴ* ἔπληξαν τὴν ἀκοήν μου. Οἱ ἀτρατιῶται ἐπέτειναν τὴν προσοχὴν καὶ ἐκράτησαν τὴν ἀναπνοὴν αὐτῶν, εἰς τὸ ἄκουσμα δὲ ὅτι ἡ γυνὴ αὕτη εἶχεν ἔλθει ἐκ Θεσσαλονίκης προσέβλεψαν ἀλλήλους ὡσεὶ κινηθέντες ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐλατηρίου, καὶ εἰς τὸ τέλος εἷς ἐξ αὐτῶν ὡς διερμηνεύων τὴν ἰδέαν ὅλων καὶ τὸ αἴσθημα ἐφώνησε μετὰ ζωηρότητος:

— «Μοσκὸβ καρησή! αὐτὴ ἦτο! Ἐγὼ τὸ εἶπα: ὑπάρχουσι καὶ ὡραῖαι, ἀλλὰ ὑπάρχουσι καὶ γενναῖαι.

Π. Θημα.

Η ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

ΤΟ ΠΤΩΧΟΚΟΜΕΙΟΝ.

ΣΤ'.

Πάντων τῶν κακῶν τῶν κατὰ τῆς ἀπροστατεύτου κεφαλῆς τοῦ ἀνθρώπου ἀπολυθέντων ὑπὸ τῆς εἱμαρμένης, ἡ πενία εἶνε ἴσως τὸ δεινότερον. Εἶνε χρόνιον τὸ νόσημα καὶ... ἀνίατον, ἀφοῦ ὁ θάνατος τὸ θεραπεύει μόνος.

Οἱ ἐν Ἑλλάδι ἔχομεν εὐτυχῶς ἀτελεστάτας περὶ πενίας ἰδέας, καὶ εἴθε ποτὲ τὸ ζοφερὸν φῶς τοιαύτης ἀπαισίας γνώσεως νὰ μὴ ἐκβιάσῃ εἰς δάκρυα τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν, καὶ νὰ ταράξῃ τὰς συνειδήσεις. Ὑπάρχουσι χῶραι ἔνθα τῶν Ἐριννύων καὶ τῶν Ἁρπυιῶν οἱ φρικαλέοι μῦθοι ἀντιπαρίστανται ἐναργῶς ἐν τῇ καθημερινῇ ζωῇ πληθυσμῶν ὁλοκλήρων. Ἡ πελιδνὴ πεῖνα ἀνίσταται μὲ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, ὁρμᾷ κατὰ τῶν *προνομιούχων* δυστυχῶν, καὶ πλήττει ἀνελεημόνως διὰ τῶν μαστίγων της. Πόσαι εἶνε αἱ μάστιγες τοῦ τέρατος ἀδυνατεῖ νὰ ὑπολογίσῃ ὁ ἄνθρωπος· καὶ μία μόνη ἐν τούτοις ἀρκεῖ νὰ ξηράνῃ τῆς νεότητος τὰ ῥόδα καὶ τὴν χαράν. Τὸ θῦμα προστρέχει εἰς τὴν ἐργασίαν, ἀλλὰ πολλάκις τὸ ἀντίδοτον ἀποβαίνει ἀνίσχυρον κατὰ τοῦ φρικτοῦ πάθους. Ἔρχεται ἡ νύξ· τὰ θύματα ἀποσύρονται γυμνά, πεινῶντα, θρηνοῦντα εἰς τὰς τρώγλας καὶ τὰ σπήλαια· ἡ πεῖνα τὰ παρακολουθεῖ, καὶ τρέφεται διὰ τῶν στεναγμῶν των, ὁ κάτισχνος οὗτος καὶ βαδίζων σκελετός. Ὁ ὕπνος φεύγει τὸν δυστυχῆ, καθ' οὗ ἐπέπεσεν ἡ πεῖνα· καὶ ὅταν ἔτι κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐν μέσῳ τοῦ ψύχους, τῆς νηστείας καὶ τῆς ἀπογνώσεως, δὲν κοιμᾶται· ἐξακολουθεῖ πάσχων καὶ θρηνῶν. Δὲν εἶνε τοῦ πεινῶντος ὁ ὕπνος ὡς ὁ παρήγορος τῶν ἄλλων ὁ ἐλεῶν καὶ ἀνακουφίζων τοὺς πόνους τῶν θνητῶν. Εἶνε λήθαργος φοβερός, διακοπτόμενος ὑπὸ δακρύων, καθ' ὅσῳ καὶ κοιμώμενος κλαίει ὁ δυστυχὴς καὶ πένης. Ὅταν δὲ παγωμένος καὶ κλονιζόμενος ἐγερθῇ τὴν ἐπαύριον, φέρει τὴν τρέμουσαν χεῖρά του ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, καὶ ἀντὶ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Θεὸν διότι ἔζησεν, ἀπευθύνει πρὸς Αὐτὸν πικρὸν παράπονον διατί νὰ ἐξυπνήσῃ, διατί νὰ μὴν ἀποθάνῃ κατὰ τὸν ὕπνον, καὶ ἀποθνήσκων νὰ λυτρωθῇ τέλος πάντων.

Θὰ ἐνδιατρίψωμεν μικρὸν ἐπὶ τῶν ἀφορώντων τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν σύστασιν τοῦ ἐν Ἀθήναις Πτωχοκομείου. Ὅτε κατὰ τὸ 1864 συνέστη καὶ ἐνεκρίθη διὰ τοῦ ἀπὸ 25 Σεπτεμβρίου Β. Διατάγματος ἡ «Φιλελλήνων Ἑταιρία», ἡ ἐπαιτεία ἐλυμαίνετο τὴν πρωτεύουσαν τῆς Ἑλλάδος. Ἡ Ἑταιρία συνέστη ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ περιθάλψῃ «τοὺς ἐνδεεῖς καὶ ἀναπήρους γέροντας» ἅμα δὲ καὶ «ν' ἀπαγορεύσῃ τὴν ἐπαιτείαν». Ἡ 6' παράγραφος τοῦ α' ἄρθρου τοῦ καταστατικοῦ τῆς ἐλεήμονος Ἑταιρίας ἀναγράφει ὅτι, «ἂν οἱ πόροι

ἐπιτρέψωσιν, ἡ Ἑταιρία δύναται νὰ λάβῃ προσωρινῶς πρόνοιαν περί τε τῶν οἰκογενειῶν τῶν εἰς τὸ κατάστημα νοσηλευομένων ἀναπήρων καὶ γερόντων, ἐὰν αὗται ἐκ τῆς ἐργασίας των δὲν ἐπαρκῶσι νὰ πορίζωνται τὰ πρὸς τὸ ζῆν, καὶ περὶ τῶν ἀνηκουσῶν εἰς οἰκογενειάρχας περιπεσόντας ἕνεκα ἀσθενείας ἢ ἄλλης τινὸς αἰτίας εἰς ἀνικανότητα νὰ διαθρέψωσι τὰ ὑπ' αὐτῶν συντηρούμενα ἀνήλικα τέκνα ».

Πρόδηλον εἶνε, ὅτι ἡ φιλελεήμων Ἑταιρία εἶχεν ἀποδυθῆ εἰς γιγάντειον ἔργον. Ἐσκόπει νὰ παρακωλύσῃ πρῶτον μὲν τὴν ἐπαιτείαν περισυλλέγουσα τοὺς ἀληθῶς ἐνδεεῖς ἐντὸς σκοπίμου ἀσύλου, δεύτερον δὲ νὰ προβῇ εἰς βοηθείας ἐκτὸς τοῦ ἀσύλου τούτου, ἐρχομένη ἐπίκουρος εἰς ἀσθενῆ πλάσματα. Τῆς ἐπαιτείας ἡ ὕπαρξις ἐγέννα ἀσχημίας τιτρωσκούσας βαθέως τὴν πόλιν, ἡ δὲ ἐκρίζωσις αὐτῆς ἦτον ἀνάγκη ἀνεπιδεκτος πάσης ἀναβολῆς. Εἰς τὰς Ἀθήνας εἶχον συρρεύσει οἱ Πάρθοι, Μῆδοι καὶ Ἐλαμῖται τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τῆς Ἀνατολῆς. Πήραν φέροντες ἐπὶ τῶν ὤμων, βακτηρίαν κρατοῦντες ἐν ταῖς χερσί, διαθέτοντες ἐπὶ τὸ ἀπελπιστικώτερον τὸ πρόσωπόν των, καὶ κλαυθμηρίζοντες ἐρρίνως, ἢ ἐπικαλούμενοι πάντας τοὺς γνωστοὺς ἁγίους τῶν μηναίων, ἐπολιόρκουν τοὺς διαβάτας αἰτοῦντες ἐλέη. Τὸ θέαμα, εἰδεχθὲς αὐτὸ καθ' ἑαυτό, προσελάμβανε τύπον φοβερώτερον ἐκ τῆς κακοήθους ἀγριότητος ἀνθρώπων ἀσυνειδήτων οἵτινες *μισθοῦντες* παῖδας ἐστρέβλουν αὐτοὺς φρικωδῶς, καὶ ἐμπορευόμενοι τὴν ἐκ τῆς στρεβλώσεως τῶν ἀθλίων πλασμάτων ἐντύπωσιν τῶν διαβατῶν, ἐθησαύριζον ἀκόπως αὐτοί, συντηροῦντες δι' ἄρτου ξηροῦ τὸ *μέσον*, δι' οὗ ἐπλούτιζον οἱ ἄθλιοι οὗτοι σωματέμποροι. Ἔχω ὑπ' ὄψει μου τὸν ἀξιοσημείωτον ἐπὶ ἐμβριθείᾳ λόγον τοῦ μακαρίτου Κωνσταντίνου Νέγρη ἀντιπροέδρου τῆς ἐλεήμονος Ἑταιρίας ὃν ἐξεφώνησε κατὰ τὴν 30 Ἰανουαρίου 1866 ἡμέραν τῆς πρώτης συνελεύσεως τῶν μετόχων τῆς Ἑταιρίας. Ἐκ τοῦ λόγου τούτου ἃς ἐπιτρέψῃ ὁ ἀναγνώστης ν' ἀποσπάσω τὸ κάτωθι τεμάχιον. Εἶνε εὐγλωττότατον, τὸ καταχωρίζω δὲ ξηρῶς, οὐδὲν ἐπιπροσθέτων σχόλιον. « Ἐλυπήθημεν πολὺ» λέγει ὁ μακαρίτης Νέγρης « τὸ δεκαετὲς ἢ ἑνδεκαετὲς ἐκεῖνο παιδίον, περιπατοῦν μὲ τὰ γόνατα καὶ τὰς χεῖρας διὰ τὴν στρέβλωσιν, ἣν ὑπέστη παρ' αὐτοῦ τοῦ γεννήτορός του, ὡς ἐμάθομεν, (τὸ ὁποῖον πολλοὶ τῶν ἑταίρων βεβαίως ἐνθυμοῦνται), ἔχον ἀρκετὰ πνευματώδη φυσιογνωμίαν, καὶ τὸ ὁποῖον ἐν τῇ ἁπλότητι καὶ ἀθῳότητί του μᾶς ὡμολόγησεν ὅτι συνάζει καθ' ἑκάστην ἕως πέντε δραχμὰς τὰς ὁποίας ἔφερε πᾶσαν ἑσπέραν εἰς τὸν ἐργολάβον του ὀνόματι Κουμπῆν· αὐτὸς δὲ δὲν ἐζώδευεν εἰμὴ ὀλίγα λεπτὰ πρὸς διατροφήν του, κρατῶν αὐτὸ εἰς τὴν κατοικίαν του. Ἐρωτήσαμεν τὸ παιδίον, ἂν θέλῃ νὰ ἔμβῃ εἰς τὸ κατάστημα καὶ ἐδέχθη μετὰ χαρᾶς. Ἀλλὰ τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν προσδιωρίσθη ἡ εἴσοδός του, ἔγεινεν ἄφαντον· ἠκούσαμεν δὲ ὕστερον, ὅτι ἦτο πωλημένον ἢ ἐνοικιασμένον διὰ χιλίας πεντακοσίας δραχμάς . . . ».

Νοεῖ ἤδη ὁ ἀναγνώστης ὁποία ἀνάγκη ἐπείγουσα ἦν νὰ παύσῃ τὸ ὄνειδος τοῦτο. Ἀλλὰ πῶς νὰ παύσῃ; Πῶς νὰ διαγνώσῃ τις τὸν ἀληθῶς ἄπορον, τὸν ἀληθῶς ἀνάπηρον, τὸν στερούμενον τοῦ ἄρτου, ἀπὸ τὸν φαυλόβιον ὀκνηρὸν τὸν ἀποζῶντα εἰς βάρος τῆς κοινωνίας, καὶ ὅστις ἀφοῦ ἐζημίωνε διὰ τῆς ἀργίας του τὴν κοινωνίαν, τὴν ἐμυκτήριζεν ἀκολούθως διὰ τὴν εὐπιστίαν της; Εὐχερὲς ἦτο βεβαίως ν' ἀπαγορεύσῃ ἀπολύτως ἡ ἀστυνομία τὴν ἐπαιτείαν. Τὸ αὐθαίρετον, ἐν τῇ ὀρθότητι αὐτοῦ, μέτρον, ἦτο ἐν τούτοις ἀπάνθρωπον· ἡ ἐπαιτεία ἦν διά τινας τῶν ἐπαιτῶν ἀνάγκη ἀκαταμάχητος· ὁ ἀνάπηρος ὑπολαμβάνων, ὅτι δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ αὐτοχειριασθῇ, ἐξηκολούθει ζῶν διὰ τοῦ ἐλέους τῶν ἄλλων, ἐὰν δὲ ἡ ἀστυνομία ἀπηγόρευεν αὐτῷ τὴν ἐπαιτείαν χωρὶς νὰ τῷ ἀσφαλίσῃ τὸν ἄρτον, ἐξέφερεν ἀπόφασιν θανατικήν, καθ' ὑπέρβασιν προφανῶς παντὸς φυσικοῦ καὶ ἄλλου δικαιώματος. Ὁ ἐπαίτης ἠδύνατο νὰ ἀποστομώσῃ τὸν ὑπάλληλον λέγων αὐτῷ *πεινῶ*· ἐνώπιον δὲ τῆς τοιαύτης λογικῆς, οὐχὶ ἡ λογικὴ τοῦ κλητῆρος, ἀλλ' οὐδ' ἡ τοῦ Ἀριστοτέλους ἠδύνατο νὰ κατισχύσῃ. Ἔπρεπε λοιπὸν πρῶτον μὲν νὰ εὑρεθῶσι τὰ μέσα τῆς καθημερινῆς συντηρήσεως τῶν μεμαρτυρημένως ἐνδεῶν καὶ ἐπαιτῶν ἐξ ἀνάγκης, δεύτερον δὲ, νὰ καθαρισθῶσιν οἱ ἀληθῶς ἐνδεεῖς καὶ, ἄστεγοι ἀπὸ τοὺς ὑποκριτὰς καὶ τοὺς ὀκνηρούς, τοὺς ἐπαιτοῦντας ὄχι ἐξ ἀνάγκης σκληρᾶς, ἀλλ' ἐκ παραδόσεως ἢ ἐμπορείας. Τούτου γενομένου ἠδύνατο, ἦτο καθῆκον μάλιστα, νὰ ἐπέλθῃ ἀπαγορευτικὴ διάταξις τῆς ἀστυνομίας καὶ τοῦτο ἐγένετο ἀληθῶς. Ἡ ἐλεήμων Ἑταιρία συνέστησε διὰ τῶν ὀλιγίστων αὐτῆς μέσων τὸ Πτωχοκομεῖον, τὰ δὲ σεβαστὰ μέλη τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου, πρὸς ἃ ἐξαιρετικὴ ὀφείλεται εὐγνωμοσύνη, ἀψηφίσαντα κόπων καὶ θυσιῶν, ἀνέλαβον τὸ βαρὺ ἔργον νὰ περιτρέχωσι τὴν πόλιν, νὰ συλλέγωσι τοὺς ἐπαίτας, νὰ ὑποβάλλωσιν αὐτοὺς εἰς λεπτολόγον ἀνάκρισιν, ν' ἀνευρίσκωσι διὰ τῶν μυρίων τῆς σοφιστείας καὶ τῆς πονηρίας ἐλεγμῶν τοὺς ἀληθῶς ἀναπήρους καὶ πένητας ἀπὸ τῶν σωματεμπόρων καὶ τῶν ψευστῶν, οὓς παραλαμβάνουσα ἡ ἀστυνομία ἀπήλαυνε μακράν, ἀπαγορεύουσα τὴν ἐπάνοδον ἐπὶ ποινῇ. Τοιαύτη ἐγένετο ἐν συνόψει ἡ ἀρχικὴ ἐργασία πρὸς σύστασιν Πτωχοκομείου ἐν Ἀθήναις.

Πρῶτον κατάστημα Πτωχοκομείου ἐγένετο ἰδιωτική τις οἰκία παρὰ τὸν σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου. Ἐντὸς αὐτῆς συνήχθησαν οἱ πρῴην ἐπαιτοῦντες εἰς τοὺς ὁδούς, καὶ στέρξαντες νὰ εἰσέλθωσιν, ὑπὸ τὴν θλιβερὰν ταύτην ἰδιότητά των,

εἰς τὸ κατάστημα, διότι μία ἐκ τῶν μεγίστων δυσχερειῶν τοῦ Διοικητικοῦ συμβουλίου ἦν καὶ τὸ νὰ καταπείσῃ τοὺς γέροντας καὶ τοὺς ἀναπήρους νὰ ἐγκαταβιώσωσιν ἐντὸς τοῦ ἑτοιμασθέντος ἀσύλου. Τὸ μέτρον, ὅπερ τὸ συμβούλιον εἶχε λάβει, νὰ παρέχῃ δηλονότι μικρὰν χρηματικὴν ἐπικουρίαν εἰς τοὺς ἔξωθεν δεομένους, ἐδυσχέραινε τὴν εἴσοδον τῶν πτωχῶν ἐν τῷ Πτωχοκομείῳ· οἱ πλεῖστοι προὐτίμησαν τὴν γλίσχρον χρηματικὴν ἀρωγὴν ἀντὶ τῆς σχετικῆς τοῦ καταστήματος ἀνέσεως, καὶ τοῦτο διότι ὑπελάμβανον τὸ Πτωχοκομεῖον εἰρκτὴν ἀπαισίαν, ἀφ' ἧς μόνον νεκροὶ θὰ ἐξήρχοντο! Ἐν μέσῳ μεγάλων δυσχερειῶν καὶ ἀπροσδοκήτων ἀρνήσεων καταβολῆς τοῦ μικροῦ ἐκείνου, ὅπερ ἕκαστος ἑταῖρος εἶχεν ὑποσχεθῆ νὰ δίδῃ ἐτησίως (12 δραχμὰς κατ' ἔτος), τὸ ἄσυλον ἐχώρησεν ἐμπρὸς χάρις εἰς τὴν ἡρωϊκὴν ἀφοσίωσιν τοῦ Διοικητικοῦ συμβουλίου. Ὁ ἰσολογισμὸς τοῦ πρώτου ἔτους τῆς συστάσεως τοῦ Πτωχοκομείου (1865) δίδει ἡμῖν τὰ ἑξῆς ἐξαγόμενα· ἀναγράφω ὡς γνώμονα τῆς προϊούσης τοῦ ἀσύλου ἐπιδόσεως καὶ ὅπως ἀποδειχθῇ, ὅτι ὅταν ὑπάρχῃ καρτερία καὶ εὐγενὴς ἀφοσίωσις εἰς τὴν ἰδέαν, πάντα τὰ ἐμπόδια τίθενται ἐκποδών:

Ἔσοδα τακτικά

Συνδρομαὶ ἑταίρων	Δρ.	35,176,45
Ἐκτακτοι συνδρομαὶ ἐφάπαξ	»	10,821,78
Ἐξωτερικαὶ συνδρομαὶ	»	3,274,12
Διάφορα ἔσοδα	»	1,456,70
		50,729,05

Ἔξοδα

Μίς ἐνοίκια πτωχοκομείου	Δρ.	2,400
» ἔπιπλα, σκεύη καὶ ἐνδύματα	»	6,255,96
» τροφὴν τῶν ἐν τῷ πτωχοκομείῳ	»	5,367,48
» καυσόξυλα, ἄνθρακας καὶ ἔξοδα καθαρισμοῦ	»	452,55
» διάφορα ἔξοδα συντηρήσεως Πτωχοκομ.	»	128,05
» ἐλεὴ εἰς πτωχοὺς ἐκτὸς τοῦ Πτωχοκομ.	»	21,344,87
» μισθοὺς ἐν γένει ὑπηρεσίας τῆς Ἑταιρίας	»	3,152,86
» ἔξοδα γραφείου	»	192,20
		39,293,97
Ὑπόλοιπον	»	11,435,08
Τὸ ὅλον	Δρ.	50,729,05

Δὲν μοὶ εἶνε δυνατὸν νὰ περιλάβω ἐνταῦθα πάντας τοὺς ἀριθμοὺς τῶν εἰσελθόντων ἐν τῷ Πτωχοκομείῳ πενήτων καὶ τῶν λαβόντων ἐξωτερικὰς βοηθείας, ἢ τοὺς ἀριθμοὺς τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Πτωχοκομείου ἄχρι τοῦ 1876, τελευταίου ἔτους, οὗτινος ἔχω ἔντυπα τὰ στοιχεῖα, καθ' ὅσον αἱ ἐντεῦθεν τοῦ 1876 ἐτήσιαι ἐκθέσεις καὶ οἱ λογαριασμοὶ εἰσίν, ὡς μοὶ εἶπον, ὑπὸ τὰ πιεστήρια. Τοιαύτη λογιστικὴ ἐργασία, ἧς δὲν ἀρνοῦμαι τὴν σκοπιμότητα, διαφεύγει ἴσως τὸν ῥητὸν τοῦ περιοδικοῦ σκοπόν. Θὰ σημειώσω ἐν τούτοις τοὺς ἀριθμοὺς τοῦ 6' ἔτους τῆς συστάσεως τοῦ Πτωχοκομείου καθ' ὃ λίαν ἐνδεικτικούς. Τὸ ἄσυλον ἕνεκα πολλῶν λόγων ἐσαλεύθη ἅμα καταρτισθέν, θαρραλέως δὲ δύναμαι νὰ εἴπω, ὅτι ἐὰν ἔλειπεν ἡ ἐπιμονὴ τῶν ἀποτελούντων τὸ Διοικητικὸν συμβούλιον ἀνδρῶν ἴσως Πτωχοκομεῖον δὲν θὰ ὑπῆρχεν ἤδη ἢ θὰ ἦτο σήμερον ἐν τῷ συνίστασθαι. Καὶ ὅμως ἐχώρησεν εὐτυχῶς ἐμπρός, ἡ δὲ λογοδοσία τοῦ 6' ἔτους ἐπαρουσίασε τὰ ἑξῆς ἐνθαρρυντικὰ ἐξαγόμενα.

Ἔσοδα 61,077,15. Ἔξοδα 47,660.

Ὁλικὸς ἀριθμὸς τῶν εἰσελθόντων ἐν τῷ Πτωχοκομείῳ πτωχῶν 79.

Ὁλικὸς ἀριθμὸς τῶν ἐκτὸς τοῦ Πτωχοκομείου βοηθηθέντων 428.

Μηνιαῖον βοήθημα χορηγούμενον εἰς ἕκαστον τῶν ἐκτὸς τοῦ Πτωχοκομείου πτωχῶν

Τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1865 Δρ. 11,85.
» » » 1866 » 10,40.

Οὕτω μ' ὅλας τὰς θυσίας, εἰς ἃς ὑπεβλήθη τὸ ταμεῖον τοῦ Πτωχοκομείου κατὰ τὰ δύο πρῶτα ἔτη τῆς συστάσεώς του, περιθάλψαν ἐν ὅλῳ 507 πτωχούς, ἀφῆκε περίσσευμα, ὡς ὁ ἀπολογισμὸς τοῦ 6' ἔτους δεικνύει, ἐξ ἱκανῶν χιλιάδων δραχμῶν [1]).

Αἱ πλεονάσασαι τοῦ Πτωχοκομείου ἀνάγκαι καὶ ἡ ὑπερτέρα πασῶν νὰ κτισθῇ τέλος κατάστημα εἰδικὸν πρὸς τὸν σκοπόν, ὃν ἐκέκλητο νὰ ὑπηρετήσῃ, ὑπηγόρευσαν εἰς τὰ σεβαστὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ συμβουλίου τὴν μέριμναν περὶ εὑρέσεως καταλλήλου γηπέδου, ὅπως ἐπ' αὐτοῦ ἐγερθῇ τὸ ἄσυλον τοῦ πενομένου καὶ ἀπέλπιδος γήρατος. Εὐφρόσυνον ἔτρεφεν ἐλπίδα τὸ Διοικητικὸν συμβούλιον, ὅτι προκειμένου νὰ προστατευθῇ ἀπὸ τῶν σκληρῶν ἐπιδρομῶν τῆς δυστυχίας ἡ πολιὰ κεφαλὴ ἐγκαταλελειμμένων γερόντων, νὰ καταστῶσιν ἧττον ὀδυνηραὶ αἱ ἡμέραι τῆς ζωῆς των, καὶ νὰ παραμυθηθῶσιν οἱ τραυματίαι οὗτοι τοῦ χρόνου ἀπὸ τῶν ἠθικῶν καὶ σωματικῶν σπαραγμῶν, οἵτινες ἐξ ὑπαμοιβῆς τοὺς κατεξέσχιζον, αἱ εὐγενεῖς καὶ γενναῖαι ψυχαὶ δὲν ἤθελον ὑστερήσει νὰ συνεισφέρωσι τὸν ὀβολὸν αὐτῶν πρὸς συν-

[1]) Παρατηρῶ, ὅτι, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἑκάστοτε βοηθουμένων ὑπὸ τοῦ Πτωχοκομείου ηὔξανεν ἀνὰ πᾶν ἐπερχόμενον ἔτος, ὅπως ηὔξανον ἐπίσης καὶ τὰ ἔσοδα τοῦ ἀσύλου. Παραλείπω χάριν συντομίας τοὺς λογαριασμοὺς τῶν μεσολαβησάντων ἐτῶν ἀπὸ τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου τῆς συστάσεως τοῦ Πτωχοκομείου ἄχρι τοῦ 1876, οὗτινος, ὡς εἶπον, ἔχω τὰ στοιχεῖα. Τοῦ τελευταίου ταύτου καταχωρίζω ὡς ἑξῆς τὴν καθόλου οἰκονομικὴν κατάστασιν.

Περιουσία τῆς Ἐλεήμονος Ἑταιρίας κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου τοῦ 1876 ἐν ὅλῳ Δρ. 371,646,60.
Ἔσοδα » 77,612,15.
Ἔξοδα » 73,248,20.
Βοηθήματα κατ' οἶκον
Ἐν Ἀθήναις Δρ. 25,923,90.
Ἐν Πειραιεῖ » 10,777,55. 36,701,45.

Τὰ βοηθήματα ταῦτα διενεμήθησαν εἰς διακοσίας ἑβδομήκοντα οἰκογενείας ἐν Ἀθήναις καὶ ἑκατὸν πέντε ἐν Πειραιεῖ. Ἐννοεῖται ὅτι εἰς τοὺς ἀνωτέρω ἀριθμοὺς τῶν βοηθημάτων δὲν περιλαμβάνεται ἡ δαπάνη διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ὁριστικῶς ἐγκαταβιούντων ἐντὸς τοῦ καταστήματος πενήτων. Τὸ ὅλον τῶν κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο εἰσελθόντων εἰς τὸ ἄσυλον ἦτο ἑκατὸν ἑβδομήκοντα ἄνδρες καὶ γυναῖκες κατὰ τὴν ἑξῆς ἀναλογίαν· ἄνδρες 120, γυναῖκες 50.

τέλεσιν ἔργου ἐξαιρετικῆς σκοπιμότητος καὶ ἀποστολῆς.

Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς δωρεᾶς καταλληλότερον γηπέδου εἰς τὴν Ἐλεήμονα Ἑταιρίαν αἰσθάνομαι, ὅτι πρέπει νὰ παραλείψω, χάριν τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου τῆς μονῆς τῶν Ἀσωμάτων, τὴν λεπτομερῆ ἀφήγησιν τῆς ἀνωμάλου ταύτης ὑποθέσεως μὴ συνηγορούσης ὑπὲρ τῶν ἁγίων πατέρων τῆς μονῆς. Μετὰ πολλὰς προτάσεις, ἔριδας καὶ ἀντιπροτάσεις ἀνταλλαγῶν, κατωρθώθη νὰ παραχωρηθῇ ὁριστικῶς ὑπὸ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου τῶν ἑνωθεισῶν μονῶν Πεντέλης καὶ Ἀσωμάτων τὸ γήπεδον, ἔνθα ἐγείρεται νῦν τὸ πτωχοκομεῖον ἐκτάσεως πήχεων □ 12,000. Ὁ κ. Α. Συγγρὸς εὑρεστήθη νὰ καταβάλῃ 90,000 δραχμῶν ὅπως δι' αὐτῶν ἐγερθῇ τὸ ἄσυλον, ὅπερ καὶ ἠγέρθη πράγματι ἐπὶ τοῦ δωρηθέντος γηπέδου πλησίον τῆς Ῥιζαρείου Σχολῆς ἐπὶ τῆς λεωφόρου Κηφισσίας ἐκεῖ ἔνθα ἦν πρότερον τὸ γυμναστήριον.

Ἐὰν ὁ ἀναγνώστης δὲν ἐβαρύνθη, ἂς εὐαρεστηθῇ νὰ παρακολουθήσῃ ἡμᾶς εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ Πτωχοκομείου. Διέβημεν ἤδη τὴν σιδηρᾶν κιγκλιδωτὴν ἐξώθυραν καὶ ἀφοῦ ἠτενίσαμεν εὐγνωμόνως πρὸς τὰ ὀνόματα τῶν εὐεργετῶν ἐπὶ μαρμαρίνων ἑκατέρωθεν πλακῶν ἀναγραφέντα, εἰσεδύσαμεν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ἀσύλου, ἔνθα τὸ παλαιπωρούμενον γῆρας, συντριβὲν εἰς τοὺς σκοπέλους τῆς ζωῆς καὶ τῆς δυσπραγίας, ἐσώθη ὑπὸ τὴν γενναίαν ἀντίληψιν τῆς φιλανθρωπίας.

Σπυρίδων Παγανελής.

(Ἕπεται συνέχεια)

Η ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΗΣ ΚΑΛΛΟΝΗΣ

[Ἐκ τῶν τοῦ Ἰταλοῦ Paolo Mantegazza [1]]

Συνέχεια, ἴδε σελίδα 42.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Ἡ σαρκικὴ καλλονή. — Ἡ ὑγιεινὴ εἶνε τὸ καλλιτέρον κοσμητικόν. — Ὠχροὶ καὶ ἐρυθροί. — Ἔπαινος τῆς σκυφασίας *Κόλδ—Κρὴμ* (Cold cream). — Σύντομος καὶ ἀληθινὴ ἱστορία τοῦ σάπωνος. — Στιλπνότης, μαλακότης, καὶ ἄλλαι καλλοναὶ τοῦ δέρματος. — Λίσθητική τῆς χειρὸς πρὸς χρῆσιν τῶν Κυριῶν καὶ τῶν ἐργατῶν — Οἱ ἁλιεῖς τοῦ κορακίου εἰς τὴν Ἀλγηρίαν. — Τὰ ψιμύθια καὶ αἱ ἐξ αὐτῶν βλάβαι. — Πρώτη ἐκδρομὴ κατὰ τῆς ὑποκρισίας. — Μία ἀγγελία γαλλιστὶ πρὸς ἀνάγνωσιν, μετάφρασιν, καὶ μελέτην μεταξὺ δύο προσώπων.

Forma e materia congiunte e purette.

Ἡ μορφὴ καὶ ἡ ὕλη ἡνωμέναι καὶ καθαραί...

Paradiso, C.—XXIX στιχ. 22. (Δάντης).

Non ex vulgi opinione, sed ex sano judicio.
Ὄχι ἡ ἐκ τοῦ χύδην γνώμη, ἀλλ' ἡ ἐκ τῆς ὀρθῆς κρίσεως.

Βάκων.

[1] Ἡ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν *Ἡ ὑγιεινὴ τῆς καλλονῆς* (Igiene della bellezza) μελέτη εἶνε ἐκ τῶν καλλίστων ἔργων τοῦ διαπρεποῦς Ἰταλοῦ ἰατροῦ Paolo Mantegazza, ὑγιειονολόγου δημώδους καὶ λογογράφου γλαφυροῦ, εἰς ὃν ἡ σύγχρονος ἰταλικὴ φιλολογία ὀφείλει πολλὰ ἔργα τόσον χρήσιμα ὅσον καὶ καλλιεπῆ. Πρὸ πάντων ὁ Mantegazza διεκρίθη διὰ τῆς ἀημοσιεύσεως ὁλοκλήρου ἐγκυκλοπαιδικῆς σειρᾶς ἐν εἴδει *καλενδαρίων* πραγματευομένων περὶ ἁπάντων τῶν ἀντικειμένων τῆς ὑγιεινῆς. *Ἡ ὑγιεινὴ τῆς καλλονῆς* γέμει παραγγελμάτων καταλλήλων εἰς πᾶσαν ἡλικίαν, ἐκτεθειμένων δὲ διὰ τρόπου ἐπαγωγοῦ. Ἡ ἀνωτέρω μετάφρασις ἐγίνετο ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ κειμένου ὅσον ἔνεστιν ἀκριβής.

Οὐδεὶς τὸ πρῶτον βλέπων ἑαυτὸν εἰς τὸν καθρέπτην εὐχαριστεῖται ὅπως τὸν ἔπλασε Κύριος ὁ Θεός, ἀλλὰ θὰ ἐπεθύμει ἴσως νὰ ἦνε μελαγχρινώτερος ἢ ὠχρότερος· θὰ ἐπεθύμει νὰ ἐμικρύνῃ τὴν μύτην ὀλίγας γραμμὰς ἢ νὰ ῥάψῃ τὰ ἄκρα τῶν χειλέων καὶ νὰ ἐμικρύνῃ ὀλίγον τὸ στόμα. Δὲν ὁμιλῶ δὲ καὶ περὶ τῶν ὀδυνηρῶν ἐκείνων ἐντυπώσεων, τὰς ὁποίας προκαλεῖ ὁ καθρέπτης, ὅταν εἰδοποιῇ, ὅτι παρουσιάζεται μία ῥυτὶς εἰς τὸ πρόσωπον, ὅτι τὸ δέρμα ἀποστερεῖται τῆς διαυγοῦς μαλακότητός του, καὶ ὅτι αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς γίνονται λευκαί· οὔτε ὑπενθυμίζω τοὺς ἄλλους ἐκείνους φοβεροὺς ἤχους τῆς σάλπιγγος, τοὺς ἀγγέλλοντας τὸν χρόνον παρερχόμενον καὶ ἁρπάζοντα καθ' ἡμέραν μίαν καλλονὴν καὶ ἓν ὀνειροπόλημα.

Καὶ τὸ λυπηρότερον εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας εἶνε, ὅτι δυνάμεθα μὲν νὰ πράξωμεν πολλά, μάλιστα παρὰ πολλὰ διὰ νὰ χαλάσωμεν, διὰ νὰ καταστρέψωμεν, διὰ νὰ γείνωμεν ἄσχημοι, ἐνῷ ἀπ' ἐναντίας εἶνε δυσκολώτατον νὰ γείνωμεν εὐμορφότεροι. Σκεφθῆτε ἐὰν εἶνε δυνατὸν νὰ μετασχηματίσωμεν εἰς ἑλληνικὴν μίαν μύτην πεπλατυσμένην, ἢ νὰ ἐκτείνωμεν μίαν μύτην παρὰ πολὺ σιμήν. Ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ μόνης τῆς συνηθείας τοῦ καθαρίζειν τὴν μύτην διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἀφαιρεῖται ἡ τελεία συμμετρία της, διὸ καὶ εἰς ἑκατὸν μύτας εὑρίσκεται ἐνενήκοντα ἐννέα, αἱ ὁποῖαι στρέφουσι τὸ ἄκρον αὐτῶν πρὸς δεξιά. Ἐπίσης τὸ λαμβάνειν ταμβάκον χονδρύνει τὴν μύτην· τὸ μεταβάλλειν τοὺς δακτύλους εἰς μανδύλιον διαστέλλει φρικωδῶς τοὺς ῥώθωνας· τὸ γλύφειν τὰ χείλη μακρύνει καὶ παραμορφώνει αὐτά. Καὶ τοιουτοτρόπως πλείστας ὅσας παραμορφώσεις ἡμεῖς αὐτοὶ παρασκευάζομεν.

Ἓν τῶν ὡραιοτέρων πραγμάτων τοῦ κόσμου εἶνε αἱ σάρκες αἱ στιλπναί, αἱ ῥόδιναι, αἱ ἀναδίδουσαι τὴν ἀμίμητον ἐκείνην τῆς νεότητος εὐωδίαν. Καὶ ἐν πρόσωπον μέτριον ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῶν γραμμῶν δύναται νὰ ἐμπνεύσῃ συμπάθειαν, δύναται νὰ ἦνε ὡραῖον, ἐὰν στίλβῃ διὰ τοῦ ἐξαισίου ἐκείνου χρίσματος, τοῦ περιβάλλοντος δι' εὐώδους βαλσάμου τὸν παρθένον πάσης ἐπιψαύσεως καρπόν, τοῦ ἀκτινοβολοῦντος ἐπὶ τοῦ μόλις ἀνοιχθέντος ῥόδου, τοῦ ἀποπνέοντος ἀπὸ παντὸς ὄντος τοῦ ζωϊκοῦ καὶ τοῦ φυτικοῦ κόσμου, ἀρκεῖ νὰ ἦνε τοῦτο κάτοχον ὑγείας καὶ δυνάμεως.

Ὀλίγα ἔχει χρώματα τὸ χρωματιστικὸν πινάκιον, ἐξ οὗ ἡ φύσις παραλαμβάνει τὰ χρώματα δι' ὧν ζωγραφίζει τὸ ἀγγελικὸν πρόσωπον τοῦ νηπίου, τὸ θεῖον πρόσωπον τῆς νέας γυναικός, τὸ χαλκοειδὲς πρόσωπον τοῦ εὐρώστου ἀνδρός. Ἀλλὰ διὰ τῶν χρωμάτων τούτων ἡ φύσις κατεργάζεται τὰς λαμπροτάτας εἰκόνας τῆς χάριτος, τῆς καλλονῆς, καὶ τῆς δυνάμεως. Καὶ τὰς χρώσεις ταύτας ἡ φύσις τὰς λαμβάνει ἀφ' ἑνὸς μόνου δένδρου, τοῦ τῆς ὑγείας. Ἡ ὑγεία δίδει εἰς τὸν νεανίαν τὸ λεπτῶς ἐστιγμένον ῥόδινον ἐκεῖνο χρῶμα τοῦ ὡρίμου ῥοδακίνου. Ἡ ὑγεία δίδει εἰς τὴν γυναῖκα τὴν ἐξ ἀλαβάστρου καὶ ῥόδων ἄφατον ἐκείνην αὐγήν, ἥτις εἶνε ὁλόκληρος παράδεισος. Ἡ ὑγεία δίδει εἰς τὸν ἄνδρα τὰς ἀρρενωπὰς ἐκείνας χρώσεις τοῦ μαρμάρου καὶ τοῦ χαλκοῦ, ὑπὸ τὰς ὁποίας πάλλει τὸ πάθος καὶ σφριγᾷ ἡ δύναμις.

Ἰδοὺ διατὶ ἡ ὑγιεινὴ εἶνε τὸ πρώτιστον κοσμητικὸν τῆς οἰκουμένης, καὶ ὁ γονιμώτατος δημιουργὸς τῆς καλλονῆς. Διὸ τὸ νὰ ἦνέ τις ὑγιὴς σημαίνει, ὅτι διέτρεξεν ἤδη τὰ τρία τέταρτα τοῦ πρὸς τὴν καλλονὴν δρόμου.

—

Κοσμητικὰ ὀνομάζονται ὅλαι ἐκεῖναι αἱ οὐσίαι, αἱ προωρισμέναι νὰ διατηρῶσιν ἢ ν' αὐξάνωσι τὴν καλλονὴν τοῦ σώματος. Πᾶς δὲ ἄνθρωπος γεννηθεὶς ὑπὸ τὸν ἥλιον ἔχει τὸ ἔνστικτον, αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην τῆς καλλονῆς. Καὶ αὐτὸς ὁ ὀλιγώτερον μάταιος ἄνθρωπος διορθώνει τὴν κόμην του, ὅταν ὁμιλῇ ἐν κρυπτῷ πρὸς γυναῖκα ἢ δημηγορῇ δημοσίως πρὸς τὸ ἀκροώμενον αὐτὸν πλῆθος. Καὶ αὐτὴ ἡ σεμνοτάτη τῶν γυναικῶν γλύφει τὰ χείλη της διὰ νὰ καταστήσῃ αὐτὰ κοράλλινα ὅταν αἰσθάνεται ὅτι πίπτει ἐπ' αὐτῆς βλέμμα θαυμασμοῦ, ἐπιθυμίας, ἢ ἔρωτος. Ταῦτα εἶνε τὰ ἁπλούστερα, τὰ ἀθωότερα τῶν κοσμητικῶν, τὰ ὁποῖα αὐτὴ ἡ φύσις διδάσκει εἰς τὸ πλάσμα της, ὅπως τοῦτο διαπλάττῃ ἑαυτὸ ὡραιότερον. Καὶ ποῖος εἶνε ὁ αὐστηρὸς ἐκεῖνος ἠθικολόγος, ὅστις θὰ τολμήσῃ νὰ ῥίψῃ τὸν πρῶτον λίθον ἐναντίον νεανίδος, ἥτις, οὖσα παρὰ πολὺ ὠχρά, ἤθελεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τρίβει ἐλαφρῶς τὰς παρειάς της διὰ νὰ καταστήσῃ αὐτὰς ῥοδινωτέρας, ἢ ἐναντίον τοῦ νεανίου, ὅστις ἀβρῶς καὶ ἡδυπαθῶς ἤθελε περιποιεῖσθαι διὰ τῶν ἄκρων τῶν δακτύλων του τοὺς μύστακάς του;

Τὸ ῥοδινον χρῶμα εἶνε τὸ προνόμιον τῶν ὡραιοτέρων φυλῶν καὶ τῶν καλλιτέρων κράσεων. Ὅσοι δὲ στεροῦνται τῶν ῥόδων τοῦ προσώπου πρὶν ἢ σημάνῃ τὸ σήμαντρον τῶν γηρατείων, ἐκεῖνοι μετὰ τῶν ῥόδων ἐκείνων ἀποστεροῦνται καὶ ὑγείας. Ὅταν δ' ἐπανέλθῃ αὕτη, μετ' αὐτῆς ἐπανέρχονται καὶ τὰ ῥόδα. Ἡ ψυχρολουσία, ἡ τακτικὴ ἐργασία, ὁ ἐγκρατὴς βίος, εἶνε οἱ καλλιτεροι φύλακες τῶν φωτεινῶν ἀκτίνων, αἵτινες χρυσίζουσι τὸ πρόσωπον τῆς νεότητος.

Ὠχρότης οὔτε νεκρώδης, οὔτε κιτρινωπή, ὠχρότης συνοδεύουσα δέρμα θερμὸν καὶ στίλβον, δύναται νὰ ἦνε ἐν ἁρμονίᾳ μετὰ τῆς τελειοτέρας καλλονῆς. Διὸ ἡ ὠχρὰ Ἀνδαλουσία δὲν κύπτει βεβαίως τὴν κεφαλήν, οὔτε παραδίδει τὰ ὅπλα πρὸ τῆς Ἀγγλίδος τῆς ὁμοίας πρὸς πέταλλον ἀνθούσης ῥοδακινέας.

Τὸ εἶπε καὶ ὁ De Monteriff:

Si de jeunesse on doit attendre
Beau coloris,
Pâleur qui marque une âme tendre
A bien son prix.

«Ἐὰν ἀπὸ τῆς νεότητος πρέπει νὰ περιμένωμεν ὡραῖον χρῶμα, ἔχει ὅμως τὴν ἀξίαν της καὶ ἡ ὠχρότης ἡ ἐκδηλοῦσα ψυχὴν τρυφερόν.»

Αἱ ὑπὲρ τὸ δέον ἐρυθροπρόσωποι νεάνιδες, αἱ ὁμοιάζουσαι περισσότερον τὰ μῆλα ἢ τὰ ῥοδάκινα, βλασφημοῦσιν ἐν τῷ κρυπτῷ τὴν γενναίαν φύσιν, πίνουσαι δὲ ὄξος καὶ χρώμεναι ἐπινοημάτων ὀλιγώτερον ἀθώων, προσπαθοῦσι νὰ γείνωσιν ὠχραί. Αἱ δυστυχεῖς! Καταστρέφουσι τὴν ὑγείαν των, ἀποκτῶσι τὴν ὠχρότητα τῆς ἀῤῥωστίας, παραμορφώνουσι τὴν φύσιν, ἀλλὰ δὲν τὴν βελτιώνουσιν. Ἀποβάλλουσι τὰ ῥόδα τῆς ἡδοῦς, χωρὶς ν' ἀποκτῶσι τὴν ὑγιᾶ καὶ εὔρωστον ὠχρότητα τῆς ὡραίας Ἀνδαλουσίας.

—

Τὸ δέρμα ῥυπαίνεται, ὅπως πᾶν ἄλλο πρᾶγμα τοῦ ἀκαθάρτου καὶ κεκονιαμένου τούτου πλανήτου, καὶ πολλάκις διὰ νὰ καθαρισθῇ δὲν ἀρκεῖ τὸ καθαρὸν ὕδωρ, καὶ ἀπαιτεῖται καὶ ἡ χρῆσις τοῦ σάπωνος, τοῦ ἁπλουστάτου τούτου τῶν κοσμητικῶν. Ἀλλ' ὁ σάπων χρησιμεύει διὰ τὰς χεῖρας, διὰ τοὺς πόδας, διὰ τὸ σῶμα ἐν γένει, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ προσώπου πρέπει νὰ γίνεται ὅσον ἔνεστι σπανιωτέρα χρῆσις αὐτοῦ. Τινὲς πλύνονται μετὰ ζέσεως, τρίβονται, ἐπαναπτρίβονται, καὶ πάλιν τρίβονται, ὡς ἐὰν ἦσαν μαγειρικὰ σκεύη ἢ ἀγγεῖα, καὶ σπογγίζοντες τὸ δέρμα, ἀφαιροῦσιν ὄχι μόνον τὴν ἀκαθαρσίαν ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπιδερμίδα, καὶ αὐτὸ ἔτι τὸ ἐκ φωτεινοῦ λίπους ὡραῖον καὶ λεπτὸν ἐκεῖνο ἐπίχρισμα, τὸ ὁποῖον ἡ πρόνοια εὐλαβῶς ἐπεκτείνει ἐφ' ὅλης τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἡμετέρου σώματος.

Ἰδοὺ διατὶ οἱ Ῥωμαῖοι, οἱ ὁποῖοι τόσον ἠγάπων τὰ θερμὰ λουτρά, ἠλείφοντο ὅλον τὸ σῶμα ἀφοῦ προηγουμένως ἐκαθαρίζοντο, ἢ ὑπὲρ τὸ δέον ἐκαθαρίζοντο. Ἰδοὺ διατὶ συμβουλεύομεν τὰς Κυρίας ἐκείνας, τὰς ἐχούσας τὸ δέρμα πολὺ ξηρὸν ἢ συνειθιζούσας νὰ πλύνωσι διὰ σάπωνος τὸ πρόσωπον, τὸν λαιμὸν καὶ τοὺς ὤμους ἀκόμη, ν' ἀλείφωνται διὰ τοῦ *κόλδ-κρὴμ* (cold-cream), διὰ τῆς δροσερᾶς ἐκείνης ἀλοιφῆς, τὴν ὁποίαν αὐταὶ καλῶς γνωρίζουσι, καὶ ἥτις εἶνε μία τῶν ἀθωοτέρων ἀπολαύσεων τῶν καλαισθητικῶν αὐτῶν μυστηρίων.

Εἰς τὸ ἐμπόριον εὑρίσκονται πολλὰ εἴδη *κολδ-κρὴμ* δηλητηριώδη, διὸ εἶνε προτιμότερον νὰ παραγγέλλωμεν τὴν παρασκευὴν τῆς ἀλοιφῆς ταύτης διὰ τῆς μιᾶς ἢ διὰ τῆς ἄλλης ἐκ τῶν *κατωτέρω συνταγῶν:*

Λίπος κήτους (spermaceti)	Γραμμ:	20
Ἀμυγδαλέλαιον.....	»	30
Βορακικὸν κάλι.....	»	3
—		
Ἀμυγδαλέλαιον γλυκύ.....	Γραμμ.	300
Λίπος κήτους.....	»	40
Παρεφίνη.....	»	30
Λευκὸς κηρός.....	»	30
Ῥοδόνερον	»	100
Βάμμα Βενζόης.....	»	4

Τὸ *κολδ-κρὴμ* εἶνε ἐπίσης χρησιμώτατον, ὅπως δι' αὐτοῦ ἀλείφωμεν τὸ πρόσωπον πρὶν ἢ τὸ ἐκθέτωμεν εἰς τὸ ψῦχος, ἰδίως εἰς τὰ πολὺ ξηρὰ κλίματα, διατηρεῖ δὲ τὸ δέρμα πάντοτε μαλακὸν καὶ στιλπνόν, καὶ ἀναβάλλει τὴν ἐμφάνισιν τῶν ῥυτίδων.

Οἱ σάπωνες παρασκευάζονται διὰ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν λιπαρῶν οὐσιῶν μετὰ τοῦ νάτρου καὶ μετὰ τῆς ποτάσσης. Γίνονται δὲ σκληροὶ ἐὰν παρεσκευάσθησαν διὰ νάτρου, καὶ μαλακοὶ ἐὰν παρεσκευάσθησαν διὰ ποτάσσης. Ὁ κοινὸς σάπων, τὸν ὁποῖον ὅλοι μεταχειριζόμεθα, παρασκευάζεται διὰ τοῦ συνδυασμοῦ τοῦ ἐξ ἐλαιοδένδρου ἢ ἐκ φοίνικος ἐλαίου μετὰ τοῦ νάτρου. Ὁ ἐπιδιωκόμενος σκοπὸς διὰ τοῦ οὕτω παρασκευαζομένου σάπωνος εἶνε νὰ καθαρίζῃ τὸ δέρμα ἀπὸ οὐσιῶν λιπαρῶν καὶ ἀπὸ σωμάτων ξένων, τὰ ὁποῖα τὸ ῥυπαίνουσι, νὰ τὸ διατηρῇ εὔκαμπτον καὶ ἁβρὸν καὶ νὰ μαλακύνῃ τὰς τρίχας, τὰς ὁποίας τὸ ξυράφιον μέλλει νὰ κόψῃ.

Οἱ σάπωνες τῆς πολυτελείας, παρασκευαζόμενοι εὐώδεις διὰ τῆς ἑνώσεως διαφόρων εὐόσμων οὐσιῶν μετὰ τῆς γλοιώδους οὐσίας τοῦ κόρμιος ἢ τῶν σπόρων τῶν κυδωνιῶν, ἢ μετὰ τῶν ἀμυγδάλων, ἢ μετὰ τοῦ μυελοῦ τῶν ὀστῶν τοῦ βοός, δὲν ἔχουσι κανὲν μειονέκτημα, τὸ ὁποῖον νὰ δύνανται νὰ καταδικασθῇ ὑπὸ τῆς ὑγιεινῆς. Ἀλλ' ἡ δημοσία εὐπιστία πληρώνει ἀκριβὰ φανταστικὰ πλεονεκτήματα, ὡσεὶ ὑπῆρχον ταῦτα πραγματικῶς εἰς τοὺς σάπωνας τούτους.

Ἔπρεπε νὰ ἦνε ἀπολύτως ἀπηγορευμέναι αἱ ἀγγελίαι περὶ σαπώνων, ὡς περιεχόντων οὐσίας τῶν ὁποίων στεροῦνται. Οὕτως οἱ σάπωνες οἱ ὀνομαζόμενοι *ἐκ θριδακος*, *ἐκ χυμοῦ τοῦ θριδακος*, ἢ λατινιστὶ lactucarium, δὲν περιέχουσιν οὔτε σταγόνα ἐκ τοῦ χόρτου τούτου, καίτοι ἀναγγέλλονται ὡς ἐγκριθέντες ὑπὸ Ἀκαδημιῶν ἢ Ἰατρικῶν Σχολῶν. Μάθετε δέ, ὅτι οἱ πράσινοι ἐκεῖνοι σάπωνες εἶνε ὅλοι κεχρωματισμένοι δι' ἐπιβλαβοῦς τινος ὀξειδίου καὶ εἶνε ἐπιβλαβεῖς εἰς τὴν ὑγείαν. Σχεδὸν δὲ εἰς ὅλους τοὺς ἐρυθροὺς ἢ ῥοδίνους σάπωνας ἐνυπάρχει διττοθειοῦχος ὑδράργυρος.

Ὁ πτωχὸς πάλιν ἐμπαίζεται δι' ἄλλων τρόπων, καὶ οἱ μαλακοὶ ἐκεῖνοι σάπωνες, οἱ ῥοδόφαιοι ἢ πράσινοι, τοὺς ὁποίους οὗτος ἀγοράζει εὐθηνούς, περιέχουσιν ἕως τριάκοντα ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν οὐσίας ἀδιαλύτους, ὡς τὴν κιμωλίαν ἢ τὸν γύψον, *καὶ τινες μάλιστα εἶνε τάσον κεκορεσμένοι* ὀργανικῶν οὐσιῶν, ὥστε μολύνουσι τὸ ὕδωρ ἐντὸς τοῦ ὁποίου διαλύονται.

Πρὸς Θεοῦ, *μὴ ἀπατᾶσθε* τοὐλάχιστον προκειμένου περὶ σάπωνος, ὅστις προώρισται νὰ σᾶς ἀποπλύνῃ ἀπὸ ἄλλας ἀπάτας μεγάλας καὶ μικράς, αἱ ὁποῖαι σᾶς ῥυπαίνουσιν ἔξωθεν καὶ ἔσωθεν εἰς αὐτὴν τὴν νεωτέραν κοινωνίαν μας, ἥτις ἐνίοτε μοὶ φαίνεται μία ἐπισημοτάτη καὶ ἀναιδεστάτη φενάκη.

Ἡ εὐκαμψία καὶ ἡ ἁβρότης τοῦ δέρματος εἶνε πλεονεκτήματα, τὰ ὁποῖα τὸ μὲν ἀσθενὲς φύλον πολὺ ἐπιμελεῖται, τὸ δὲ ἰσχυρὸν φύλον πολὺ ἐκτιμᾷ. Ἀλλ' ἡ ὑγιεινὴ δὲν ἐπιτρέπει τὴν ἐπιμέλειαν ταύτην ἢ μόνον μέχρι τινὸς βαθμοῦ, πέραν τοῦ ὁποίου τὸ δέρμα ἄρχεται γινόμενον λίαν εὐαίσθητον, λίαν εὐπρόσβλητον, καὶ λίαν διατεθειμένον νὰ ὑποφέρῃ ὑπὸ τῆς παραμικροτέρας αἰτίας.

Τὰ συχνὰ χλιαρὰ λουτρὰ καθιστῶσι στιλπνὸν καὶ ἁβρὸν τὸ δέρμα, καὶ μάλιστα τὰ πιτυροῦχα. Τὰ ἀμύγδαλα, διάφορα ὄσπρια, καὶ ἄλλα ἀμυλώδη, εἶνε καὶ ταῦτα ἀξιόλογα μέσα πρὸς πλύσιν τῶν χειρῶν, τοῦ προσώπου, καὶ ὅλου ἐν γένει τοῦ σώματος. Ἐπίσης ἄριστον κοσμητικὸν τοῦ δέρματος εἶνε ὁ ὥρμος σικυός. Ἐγνώρισα γραῖαν ζήσασαν ὀγδοήκοντα καὶ ἑπτὰ ἔτη, διατηρήσασαν δὲ μέχρι τελευταίας πνοῆς πρόσωπον λευκὸν καὶ ῥόδινον, ἥτις ἐλούετο πάντοτε δι' ὕδατος ἀπεσταγμένου ἀπὸ τῶν χαμαικεράσων. Ἡ συνήθεια αὕτη ὅμως ὑπενθυμίζει ὁπωσοῦν τὸν Λουδοβίκον 15ον καὶ τὸ χαρέμιον.

Τὸ *παρθενικὸν γάλα* ἢ τὸ *ὕδωρ τοῦ σεραγίου* εἶνε ἐκ τῶν ὀλιγώτερον εἰς τὴν ὑγείαν ἐπιβλαβῶν κοσμητικῶν, διότι παρασκευάζεται μετὰ ῥοδονέρου καὶ βάμματος βενζόης, ἀλλὰ προϊόντος τοῦ χρόνου καλύπτει τὸ δέρμα δι' ἐπιχρίσματος ῥητινώδους, παρεμποδίζοντος τὰς φυσιολογικὰς λειτουργίας τῆς διαπνοῆς καὶ τῆς ἀπορροφήσεως. Πόσοι ἀλαβάστρινοι ὦμοι λάμποντες εἰς τὰ θεωρεῖα τῶν θεάτρων εἶνε *ὦμοι βενζόεοι*!

Τὸ *ἀρωματικὸν ὄξος* περιέχει καὶ αὐτὸ βενζόην, καὶ ἔχει ἑπομένως τὰ αὐτὰ μειονεκτήματα, τὰ ὁποῖα ἔχει καὶ τὸ *παρθενικὸν γάλα*. Χρησιμεύει δὲ προστιθέμενον εἰς τὸ ὕδωρ εἰς ποσότητα ὀλίγων σταγόνων, ὅπως μετριάζῃ τοὺς ὑπερβολικοὺς ἱδρῶτας τοῦ θέρους, ὅπως ἐνδυναμώνῃ τὸ παρὰ πολὺ ἐξησθενημένον καὶ χαλαρωμένον δέρμα, καὶ ὅπως ἐλαττώνῃ τὴν τάσιν νὰ μαυρίζωμεν, ὅτε ἐκτιθέμεθα εἰς τὸν φλέγοντα ἥλιον.

Τὸ *ἀρωματικὸν ὄξος* ἔχει καὶ ἄλλας ἰδιότητας πολὺ τῶν ἀνωτέρω σπουδαιοτέρας .....

Ἂς ἀποδεχώμεθα τὸν κόσμον ὁποῖος εἶνε, βελτιοῦντες αὐτὸν ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἀλλ' ἀσφαλῶς. Μεταχειριζόμενοι τὴν ὀρθοπεδικὴν μέθοδον, ἂς μὴ φθάνωμεν μέχρι τῶν βασανιστηρίων, καὶ ἂς ἐνθυμώμεθα τοὺς ὡραίους λόγους τοῦ μεγάλου φιλοσόφου Cabanis εἰπόντος, *ὅτι ἡ ἰατρικὴ καὶ ἡ ἠθικὴ στηρίζονται ἐφ' ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ βάθρου, τὸ ὁποῖον εἶνε ἡ γνῶσις τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως.*

(Ἕπεται συνέχεια).

ΕΥΘΥΒΟΛΙΑ ΣΚΟΠΕΥΤΩΝ

Ὁ διάσημος φυσιολόγος Audubon διηγεῖται ὅτι ὑπῆρξεν αὐτόπτης ἐν Κεντούκκῃ τῆς Ἀμερικῆς τοιούτων ἀσκήσεων σκοποβολῆς:

Εἰς πεντήκοντα βημάτων ἀπόστασιν ἀπὸ τῶν σκοπευτῶν τίθεται ἰσχυρὰ σανίς, ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας εὑρίσκεται ἐμπεπηγμένον καρφίον μετρίου ὄγκου· ἡ σφαῖρα τοῦ σκοπεύοντος ὀφείλει νὰ τὸ ἐμπήξῃ ὁλόκληρον εἰς τὴν σανίδα. Καὶ πᾶσαι μὲν σχεδὸν αἱ σφαῖραι ἐγγίζουσι τὴν κεφαλὴν τοῦ καρφίου, ἀλλ' αἱ μὲν εὑρίσκουσαι αὐτὴν εἰς τὰ ἄκρα, λυγίζουσι μόνον αὐτό, αἱ δέ, *προερχόμεναι ἀπὸ σκοπευτῶν, οἵτινες ἐξακοντίζουσι* τὰς σφαίρας των μετὰ θαυμαστῆς ἀκριβείας εἰς τὸ κέντρον τῆς κορυφῆς τοῦ καρφίου, τὸ ἐμπήγουσιν ὅλον ἐντὸς τῆς σανίδος.

Κατὰ τὴν πρώτην δοκιμασίαν, πάντες οἱ ἀστοχήσαντες τοῦ σκοποῦ ἀποσύρονται τοῦ ἀγῶνος. Κατὰ τὴν δευτέραν δοκιμασίαν ἀποσύρονται ὅσοι δὲν κατώρθωσαν ἢ νὰ κάμψωσι μόνον τὸν σκοπόν, καὶ ὁ ἀγὼν ἐξακολουθεῖ μεταξὺ ἐκείνων, οἵτινες ἐνέπηξαν τὸ καρφίον. Ὁ νικητὴς χαιρετίζεται δι' ἐπευφημιῶν.

Τὴν ἑσπέραν οἱ Κεντούκκιοι διασκεδάζουσι «σβύνοντες τὸν λύχνον.» Τοποθετεῖται δηλονότι ἐπὶ τραπέζης λυχνία 60 ἢ 70 βήματα μακρὰν τῶν σκοπευτῶν. Ἄνθρωπός τις κάθηται τοσούτῳ πλησίον αὐτῆς, ὥστε νὰ τὴν ἀνάπτῃ εὐθὺς ἅμα ἤθελε σβεσθῇ ὑπὸ τῆς σφαίρας τινὸς τῶν σκοπευτῶν. Τοιαύτη δ' εἶνε ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς τὴν εὐστοχίαν των, ὥστε αἱ σφαῖραι διέρχονται 30—40 ἑκατοστόμετρα μακρὰν αὐτοῦ, χωρὶς τὸ παράπαν νὰ ταραχθῇ. Οἱ σκοπευταὶ κτυπῶσιν εἰς τὴν θυρελλίδα ἢ σβύνουσι τὴν φλόγα. Οἱ ἀδέξιοι, οἵτινες ἀποτυγχάνουσι τοῦ σκοποῦ ἢ θραύουσι τὴν λυχνίαν, ἐξεγείρουσι τοὺς χλευασμοὺς τῶν συντρόφων των.

Ἰδοὺ καὶ ἄλλη ἄσκησις τοιούτου εἴδους: Κόπτοντες τεμάχιον φλοιοῦ τὸ προσκολλῶσιν ἐπὶ τοῦ κορμοῦ ἑνὸς δένδρου, ὥστε νὰ σχηματίζηται λευκόν τι σημεῖον. Ἡ σφαῖρα τοῦ πρώτου σκοπευτοῦ τὸ διαπερᾷ εἰς τὸ μέσον, ὀνομάζουσι δὲ τὴν οὕτως ἀνοιγεῖσαν ὀπὴν *μάτι τοῦ βουβάλου*. Πάντες οἱ λοιποὶ σκοπευταὶ βάλλουσι κατὰ σειρὰν εἰς τὴν ὀπήν, καὶ μετὰ δέκα ἢ δώδεκα τοὐλάχιστον βολὰς ἡ ὑπὸ τῆς πρώτης σφαῖρας ἀνοιχθεῖσα ὀπὴ μεταβάλλεται ἢ αὐξάνει.

Μεξικανός τις σκοπευτὴς ἐξετέλεσε, συνεπείᾳ στοιχήματος, τὸ ἀκόλουθον θαυμάσιον δεῖγμα σκοπευτικῆς δεξιότητος:

Τεθεὶς εἰς 50 βημάτων ἀπόστασιν ἀπό τινος καλύβης, ἀπέναντι τῆς θύρας αὐτῆς, ὤφειλε νὰ ἐπιτύχῃ διὰ τῆς σφαίρας του ὡρισμένον ἀριθμὸν πορτοκαλίων, τὰ ὁποῖα θὰ ἐρρίπτοντο διὰ τοῦ ἀνοίγματος τῆς θύρας ταύτης. Εἷς ἄνθρωπος ἐντὸς τῆς καλύβης ἐκράτει κάνιστρον περιέχον πορτοκάλια, ἕτερος ἔξωθεν ἔδιδε τὸ σημεῖον, προφέρων βραδέως *ἕν, δύο, τρία*, τὸ πορτοκάλιον ριπτόμενον διήρχετο τὸ ἄνοιγμα, ἀλλὰ τρίς, μεταξὺ πέντε, ἔπιπτεν εἰς θρύμματα, καταφθανόμενον ὑπὸ τῆς σφαίρας.

Μ'

ΠΟΝΗΡΙΑ ΚΥΝΟΣ

Τὰ ἑξῆς ἀποστέλλει πρὸς τὴν «Ἐπισημονικὴν Ἐπιθεώρησιν» ὁ κ. Fontaine, καθηγητὴς τοῦ γυμνασίου τῶν Βερσαλλιῶν, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ ἐν ταῖς στήλαις αὐτῆς ἀνακινουμένου ἔτι περιέργου ζητήματος περὶ τῆς νοημοσύνης τῶν ζῴων.

«Ταξειδεύων ἐσχάτως ἐν Σκωττίᾳ, ἐπεσκέφθην τὴν πόλιν Inverness. Διατρέχων αὐτὴν μετὰ περιεργίας, παρετήρησα, ἐν ᾧ ἔκαμπτον ὁδόν τινα, ὡραῖον κύνα, ἀκολουθοῦντα τὰ βήματά μου κατ' ἀρχὰς δὲν ἀπέδωκα οὐδεμίαν σπουδαιότητα εἰς τὸ πρᾶγμα, συνειθισμένος εἰς τὴν εὔκολον οἰκειότητα τῶν σκωττικῶν κυνῶν. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐκεντήθη ἡ προσοχή μου ὑπὸ τῆς ἐπιμονῆς μεθ' ἧς ὁ κύων, βαδίζων παρ' ἐμοὶ ἠκολούθει ἐπισταμένως πάντας τοὺς ἐλιγμούς μου, ὑψῶν πρός με τὴν εὔμορφον κεφαλὴν μὲ τὰ μακρὰ καὶ μεταξώδη ὦτα, καὶ τὸ τοσοῦτον ὀξὺ βλέμμα. Παρατηρήσας δὲ κρεμαμένην εἰς τὸν λαιμόν του μικρὰν πυξίδα, ἠσφαλισμένην διὰ κλείθρου, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἀνεγινώσκετο ἐπιγραφή παρορμῶσα εἰς ἐλεημοσύνην πρὸς ὄφελος τῶν σχολῶν τῶν ἀπόρων, ἐννόησα ὅτι εἶχα νὰ κάμω μὲ κῦνα ἐπαιτοῦντα. Τὸ ἀγχίνουν ζῶον, βλέπον τὴν ὀδοιπορικὴν ἐνδυμασίαν μου, εἶχεν ὀσφρανθῇ ξένον· ἡ παροχὴ τοῦ ὀβολοῦ ἦτο βεβαία· δὲν ἔμενεν ἢ νὰ μὲ παρακολουθήσῃ καὶ νὰ κατορθώσῃ νὰ ἴδω τὴν πυξίδα μὲ τὴν ἐπιγραφήν της.

Τὸ σχέδιόν του ἐπέτυχεν, ἐξέβαλα ἐν νόμισμα καὶ ἡτοιμάσθην νὰ τὸ ρίψω ἐντὸς τῆς πυξίδος· ἀλλὰ παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν ὁ κύων ἀνθίσταται ταπεινῶν τὴν κεφαλήν· ἔπειτα μετ' ἀξιοπαρατηρήτου γοργότητος ἁρπάζει τὸ νόμισμά μου, καὶ κρατῶν αὐτὸ εἰς τοὺς ὀδόντας,

φεύγει δρομαίως. Μεγάλως ἐκπλαγείς, προσπαθῶ νὰ τὸν ἀκολουθήσω, ἀλλ' ἦτο τόσον ταχὺς ὁ δρόμος του, ὥστε ἔχασα τὰ ἴχνη του.

Ἡτοιμαζόμην νὰ ἐγκαταλίπω τὴν πόλιν, χωρὶς νὰ ἀνακαλύψω τί συνέβαινεν, ὅτε τυχαίως ρίψας τὰ βλέμματα ἐντὸς πλακουντοπωλείου, παρετήρησα τὸν κύνα μου ἐξηπλωμένον ἐπὶ ἕδρας καὶ ἀπογευόμενον φιλοσοφικώτατα ἑνὸς πλακοῦντος, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἐπιτύχει, προσφέρων τὸ νόμισμά του.

Μετ' ὀλίγον ἀνεχώρουν τῆς πόλεως, γελῶν κατὰ τὸ ἥμισυ, ἀλλὰ μᾶλλον τεθλιμμένος. Ὁ κύων ἐξέπιπτε τῆς ὑπολήψεώς μου. Ἐὰν ὤφειλον νὰ θαυμάσω τὴν νοημοσύνην του, ἀλλ' ἔπρεπε νὰ ὁμολογήσω καὶ οἰκτείρω τὴν διαφθοράν, ἥτις τὸν παρεκίνει νὰ στρέφῃ εἰς ὄφελος τῆς κοιλίας του τὰς παροχὰς τὰς προερχομένας ἐξ ἔργου, εἰς ὃ εἶχεν ὀμόσει σιωπηλὸν ὅρκον πίστεως.»

Πρὸς ἄρσιν πάσης ἀμφιβολίας, κάτωθεν τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, προστίθενται γραμμαί τινες ἑτέρου καθηγητοῦ συνταξιδιώτου τοῦ κ. Fontaine, καὶ αὐτόπτου μάρτυρος τοῦ συμβάντος, προσεπικυροῦσαι τὸ γνήσιον αὐτοῦ.

Κ*

Η ΜΑΝΑ

.....Τρέχει νερὸ κρυστάλλι
Κ' ὅσαις μανάδαις τῶπιναν καμμιὰ παιδὶ δὲν κάνει·
Νὰ τῶχε πιῇ κι' ἡ μάνα μου, νὰ μὴ μ' εἶχε γεννήσει!
(Ἐκ δημοτικοῦ ᾄσματος).

Ἂς ὀνομάσουνε σκληρὰ τὰ λόγια μου καὶ πλάνα
καὶ τὴν ἀλήθεια βλάσφημη ψευτιὰ κι' ἀγνωμοσύνη·
ὁ μεγαλείτερος ἐχθρὸς τ' ἀνθρώπου εἶν' ἡ μάνα!
Γιατί ἐκείνη μᾶς γεννᾷ, αὐτὴ ζωὴ μᾶς δίνει.

Ἀχ, ναί· ὅλ' ἡ ἀγάπη της, ἡ ἄσωστη στοργή της,
τ' ἀκοίμητο νανούρισμα, τὸ γάλα, τὸ φιλί της,
ὅλα ἐκεῖνα τὰ καλά, ὁποῦ μὲ μάνα κάμει
εἶνε νεροῦ σταλαγματιά, καὶ τὸ κακὸ ποτάμι.

Ξέρει τί εἶνε ἡ ζωή, καλὰ τήνε γνωρίζει·
ξέρει πῶς λύπη τῆς ζωῆς σημαίνει τὴν καμπάνα,
καὶ ὅμως τὴ ζωὴ αὐτὴ κι' εἰς ἄλλον τὴν χαρίζει!
Μάνα δὲν γίνουνταν ποτὲ ἀνίσως ἤταν μάνα....

Ν' ἀντιλαλῇ ἀπὸ παιδὶ ἀκούω 'ς τὸν ἀέρα
τῆς εὐτυχίας τένομα καὶ νύχτα καὶ ἡμέρα.
Μὰ τότε μόνον ἡ χαρὰ 'ς τὸν κόσμον θὲ ν' ἀνθίσῃ,
ὅταν ἡ μάναις στειρωθοῦν κι' ἡ ἀνθρωπότης σβύσῃ.

Ἀθῆναι.

Κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1884.

Α. Παρασχος.

Τὰ κατωτέρω δημοτικὰ ᾄσματα, ὄντα ἀρχαιότατα καὶ ἐν οὐδεμιᾷ συλλογῇ μέχρι τοῦδε ἐκδεδομένα, ἠκούσαμεν ἀδόμενα ἐν Μεσδανίῳ, παρὰ τὰ Τρίκκαλα, ὑπὸ τοῦ νέου κ. Χρ. Χρηστοβασίλη, εἰς ὃν ὀφείλομεν μεγάλην χάριν, διότι γράψας ἐδώκεν ἡμῖν αὐτά. Τὸ πρῶτον τῶν ᾀσμάτων τούτων ἀνάγεται εἰς ἐποχήν, καθ' ἣν ὑπεδουλώθη ἡ Ἤπειρος ὑπὸ τῶν Τούρκων, καὶ παρίστησι πενθερὰν αἰχμαλωτισθεῖσαν μετὰ τῶν δώδεκα νυμφῶν, καὶ ἧς ὁ νεώτερος υἱὸς ἐφονεύθη μετὰ τῶν τέκνων του. Τὸ δεύτερον εἶνε πολὺ τοῦ πρώτου ἀρχαιότερον, διότι ἀνάγεται εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν ἤγγιζε καὶ τῆς Ἠπείρου ἡ ὑποδούλωσις.

Ἐν Τρικκάλοις, τῇ 20 Δεκεμβρίου 1884.

Κωνστ. Νεεστοριδης

ΔΥΟ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΑΣΜΑΤΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

1

Κάτω σ' ταῖς ἄσπραις θάλασσαις
(λεβέντω)
Σ' ταῖς πράσιναις λεμιῶναις
(λεϊμονιὰ μὲ τὰ λεϊμόνια)
βγῆκαν καράβια τούρκικα
κ' ἐπῆραν τὰ ρωμαΐικα.
Πῆραν μανάδες μὲ παιδιὰ
καὶ πεθεραῖς μὲ νύφαις,
πῆραν μιὰ ἀρχοντοπεθερὰ
μὲ δώδεκα νυφάδες.
Ὅλαις ἡ νύφαις περπατοῦν
καὶ πᾶν κοντὰ ταῖς ἄλλαις.
Μά, μιὰ νύφη μικρότερη
Δὲν πάει κοντὰ ταῖς ἄλλαις.
—Γιὰ τί νύφη μ' δὲν περβατεῖς,
Δὲν πᾶς κοντὰ ταῖς ἄλλαις;
Μήνα τὰ ροῦχα σὲ βαροῦν,
μήνα τὰ σιχιανδρίκια [1].
—Οὐδὲ τὰ ροῦχα μοῦ βαροῦν
οὐδὲ τὰ σιχιανδρίκια.
Τοῦ γυοῦ σου οἱ πόνοι μοῦ βαροῦν
τοῦ γυοῦ σου τοῦ λεβέντη.
Μοῦ σκότωσαν τὸν ἄνδρα μου·
Μοῦ πῆραν τὰ παιδιά μου.

2

Μώρ' Δυροπολίτισσα [2] (μώρ' καϋμένη)
Σίντα πᾶς 'ς τὴν ἐκκλησιὰ
μὲ λαμπάδες, μὲ κηριά,
καὶ μὲ μοσκοθυμιατά.
Γιὰ προσκύνα γιάτ' ἐμᾶς,
τί μᾶς πλάκωσ' ἡ Τουρκιά,
θὰ μᾶς μάσουνε 'μπροστὰ
θὰ μᾶς πᾶνε σ' τὰ τζαμιὰ
θὰ μᾶς σφάξουν σὰν τ' ἀρνιά,
σὰν τὰ ρνιὰ τὴν πασχαλιά,
τὰ κατσίκια τ' ἀγεργιοῦ.

[1] Τί σημαίνει ἡ λέξις σιχιανδρίκια, ἀγνοοῦμεν.
[2] Ἡ λέξις ἐσχηματίσθη ἐκ τῆς Δρυϊνουπόλεως (τοῦ Δελβίνου), πόλεως τῆς ἄνω Ἠπείρου.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Αἱ ἐφημερίδες τῆς πρωτευούσης ἔκαμαν ἐκτενῆ λόγον περὶ τῆς εἰς Ἀδυσσινίαν ἀποστολῆς καὶ τῆς ἐκεῖθεν ἐπανόδου τοῦ ἡμετέρου προξένου κ. Δημοσθένους Μητσάκη. Ὁ κ. Μητσάκης, παρουσιασθεὶς τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα εἰς τὸν βασιλέα παρέδωκεν αὐτῷ διάφορα δῶρα, ἅτινα ἀπέστειλεν εἰς τὴν ἡμετέραν βασίλισσαν ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀβυσσινίας. Εἰσὶ δὲ ταῦτα τὰ ἑπόμενα· α') ἀλεξήλιον αὐτοκρατορικόν, ὅπερ δύνανται νὰ ἔχωσι μόνοι οἱ τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας· εἶνε κατεσκευασμένον ἐκ μεταξωτοῦ ροδοχρόου, μετὰ κοσμημάτων ἐπαργύρων καὶ ἐπιχρύσων, καὶ μετὰ σταυροῦ βυζαντινοῦ εἰς τὸ ἄκρον τῆς αἰχμῆς· β') χλωμὺς ἡ βουρνοῦζιον ἐξ ἐριούχου μέλανος, πεποικιλμένου διὰ κοσμημάτων ἐκ μετάξης, ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐξ ἀργύρου λεπτοτάτης ἐργασίας καὶ καλλιτεχνικωτάτης, ῥυθμοῦ δ' ἀνατολικοῦ· γ') ἐν ὑποκάμισον ἐκ μεταξωτοῦ (ἀτλαζίου) ἐρυθροῦ, ἐπίσης πεποικιλμένον διὰ κοσμημάτων ἐκ μετάξης καὶ χρυσοῦ· δ') ἀναξυρίς, ἐπίσης ἐκ μετάξης ἐρυθρᾶς καὶ πεποικιλμένη παντοίοις κοσμήμασι· ε') ψέλλια διὰ τοὺς πόδας ἐξ ἀργύρου καὶ ἐπίχρυσα· ϛ') ψέλλια χρυσᾶ τοῦ βραχίονος· ζ') ζεῦγος ὑποδημάτων ἐξ ἐλασμάτων χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν (filigrammes) κατεσκευασμένων, ἀλλὰ μεγέθους ὑπερβολικοῦ καὶ βαρύτατα, καλλίστης δ' ἐξεργασίας· η') καλύμματα διὰ τὴν ἡμίονον ἧς ἐπιβαίνει ἡ βασίλισσα, ἐξ ἐριούχου ἐρυθροῦ καὶ μέλανος, κεκοσμημένα δὲ παντοίοις κοσμήμασιν ἐκ μετάξης, ἐξ ἀργύρου καὶ ἐκ χρυσοῦ, ἐν οἷς διακρίνεται ὁ λέων, τὸ σύμβολον τοῦ βασιλικοῦ οἴκου τῆς Ἀβυσσινίας· θ') ἐφίππιον πολυτελέστατον, πλῆρες κοσμημάτων ἐξ ἐλασμάτων χρυσῶν καὶ ἐκ πολυτίμων λίθων, οὗ οἱ ἀνκβολεῖς ἐξ ἀργύρου καθαροῦ. Πάντα ταῦτά εἰσι, κατὰ τὸ πλεῖστον, ἐργασίας ἀβυσσινιακῆς. Τὰ εἰς τὸν Διάδοχον προσφερόμενα δῶρα εἰσὶ δύο λόγχαι μακραί, ἃς ἀποστέλλει ὁ Διάδοχος τῆς Ἀβυσσινίας Ἤλε-Ἀρέα-Σελασῆ τῷ Διαδόχῳ Κωνσταντίνῳ.

Ὁ κ. Μητσάκης προσήνεγκεν ἐπίσης τῷ βασιλεῖ τρία τυφέκια τοῦ ΙΕ' αἰῶνος, ἐν Ἀβυσσινίᾳ εὑρεθέντα καὶ διατηρηθέντα ἐκεῖ ἀπὸ τῶν χρόνων τῶν Πορτογάλλων, τῷ δὲ Διαδόχῳ περιβολὴν τοῦ στήθους ἐκ λέοντος, ζωγραφικωτάτην καὶ πεποικιλμένην χρυσαργύρεις κοσμήμασιν, ἀσπίδα αὐτοκρατορικὴν ἐπίσης χρυσαργυροστικτον, ξίφος, ἐγχειρίδιον ἀραβικόν, ἓν ψαλτήριον Ἀβυσσινιακόν, ἐπὶ μεμβράνης γεγραμμένον καὶ εἰκόνας ἔχον πολλάς, ψέλλιον τοῦ βραχίονος ἐξ ἐλέφαντος καὶ μανδύαν μετὰ χλαμύδος αὐτοκρατορικῆς, ἐκ μετάξης καὶ κατάστικτον.

Μέχρι τῆς 5 Ἰουνίου 1882 ὁ πληθυσμὸς τῆς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας ἀνήρχετο εἰς 45,222,113 ψυχάς. Ἡ Γαλλία, κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τῆς 18 Δεκεμβρίου 1881 ἠρίθμει 37,622,048 κατοίκους· ὅθεν ἡ διαφορὰ ἀνέρχεται εἰς 7 καὶ ἥμισυ ἑκατομμύρια μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν, καὶ δὲν δύναται ἢ νὰ αὐξήσῃ. Ὁ ἀριθμὸς τῶν γεννήσεων ὑπερβαίνει ἐν Γερμανίᾳ τὸν ἀριθμὸν τῶν θανάτων κατὰ 520,000 ἐν Γαλλίᾳ δὲ μόνον κατὰ 100,000. Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ Γερμανικὸς λαὸς εἶνε μεταναστευτικός, ἐν ᾧ οἱ Γάλλοι δὲν εἶνε, δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ὁ πληθυσμὸς τῆς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας αὐξάνει κατ' ἔτος ἀπὸ 300,000 μέχρι 350,000, καὶ ὁ τῆς Γαλλίας μέχρις 150,000 περίπου. Κατὰ δεκαετίαν ὁ γερμανικὸς πληθυσμὸς αὐξάνει ὡς πρὸς τὸν γαλλικὸν κατὰ 2,000,000 περίπου, ὥστε ἡ ὑπεροχὴ τοῦ πληθυσμοῦ ἐν τῷ γερμανικῷ ἐδάφει, ἥτις ἀνήρχετο εἰς 7,500,000 περίπου κατὰ τὸ 1882 θὰ εἶνε ὡς ἔγγιστα 11,500,000 κατὰ τὸ ἔτος 1900.

Ἐν Γεωργίᾳ τῆς Ἀμερικῆς ἐγένετο ἀνακάλυψις, ἥτις δύναται νὰ ἐπιφέρῃ ἐντός τινων ἐτῶν ἀλλοίωσιν ἐπανάστασιν ἐν τῇ τιμῇ τοῦ βάμβακος. Ἡ ἀνακάλυψις ἐγένετο ὑφ' ἑνὸς φυτοκόμου, τοῦ κ. Subers ὅστις πρὸ πολλοῦ ἐζήτει νὰ ἐπιτύχῃ νέον μικτὸν εἶδος ἀγρίου βάμβακος, ὅστις νὰ αὐξάνῃ ἐλευθέρως ἐν Φλωρίδι μετὰ τῆς συνήθους ὤχρας. Οὐ μόνον οὗτος ἐπέτυχε τοῦ ζητουμένου, ἀλλὰ τὸ ἀποτέλεσμα ὑπερέβη τὰς ἐλπίδας του. Ἀξιοπαρατήρητος οἰκονομία ἐργασίας, σπουδαία αὔξησις τῆς παραγωγῆς, εἶνε τὰ δύο πρώτιστα ἀποτελέσματα τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ κ. Subers, ἥτις φαίνεται προωρισμένη νὰ τὸν κατατάξῃ μεταξὺ τῶν εὐεργετῶν τῆς ἀμερικανικῆς γεωργίας.

Ἐνδιαφέρουσα ἔκθεσις ἠνεῴχθη ἐν Λονδίνῳ, ἀποτελουμένη ὑπὸ ἰαπωνικοῦ χωρίου, ἐν τῷ ὁποίῳ Ἰάπωνες ὑπὸ τὰς ὄψεις τοῦ κινοῦ ἐργάζονται εἰς τὰς τέχνας καὶ τὰ ἐπαγγέλματα τῆς χώρας των· ὑπάρχει ἐκεῖ ἐστιατόριον, ναὸς βουδικὸς καὶ θέατρον. Ὁ ἐπισκέπτης δύναται νὰ νομίσῃ ἐπὶ μίαν ἢ δύο ὥρας ὅτι μετηνέχθη εἰς προάστειόν τι τῆς Yeddo, ἢ τινα τῶν ἰαπωνικῶν πολιχνῶν. Διηγοῦντο ποτὲ οἱ περιηγηταὶ ὅτι κατὰ τὴν πρώτην τοῦ ἔτους ἐν Ἰαπωνίᾳ ἐδείκνυον ἐντὸς παραπηγμάτων, ὡς σπανιώτατα φαινόμενα, Εὐρωπαίους τρώγοντας διὰ πηρουνίου. Ἤδη ἐν Λονδίνῳ ἀντὶ ἑνὸς σελληνίου βλέπει τις Ἰάπωνας πάσης τάξεως καὶ ἡλικίας, οὐ μόνον τρώγοντας μὲ δύο λαβίδας, ἀλλὰ καὶ τυποῦντας ὑφάσματα, ζωγραφίζοντας ριπίδια, πλέκοντας κάνιστρα, ἐπισκευάζοντας ἀλεξήλια καὶ φανούς, δεκασμοῦντας τὸν ἀλόβατρον, κατεργαζομένους τὸν ὀρείχαλκον, τὸ ξύλον, τὸ βερνίκιον, καὶ τὸν ἐλεφαντόδοντα, διδάσκοντας κωμῳδίαν, γυμναζομένους, παλαίοντας καὶ παίζοντας ζατρίκιον.

Στατιστικός τις ἐσκέφθη νὰ ὑπολογίσῃ τὸ ὁλικὸν μῆκος τῶν τηλεγραφικῶν γραμμῶν, τῶν ὑπαρχουσῶν ἐπὶ τῆς σφαίρας μας. Τὸ μῆκος τοῦτο ἀνέρχεται εἰς 2,000,000 χιλιόμετρα, τουτέστι πεντάκις τὴν μέσην ἀπόστασιν τῆς γῆς ἀπὸ τῆς σελήνης. Αἱ Ἡνωμέναι πολιτεῖαι τῆς νοτίας Ἀμερικῆς περιλαμβάνουσιν αὐταὶ μόναι 500,000 χιλιόμετρα, μεθ' ἃς ἀκολουθεῖ ἡ Γερμανία, κατέχουσα 300,000 χιλιόμετρα, καὶ τελευταία ἡ Κίνα, ἥτις ἔχει 2,500 χιλιόμετρα.

Τὴν πρώτην Ἰανουαρίου 1885 οἱ Καιροὶ τοῦ Λονδίνου συνεπλήρωσαν τὴν ἑκατονταετηρίδα τῆς ἐκδόσεως αὐτῶν. Τὸ πρῶτον αὐτοῦ φύλλον ἐξεδόθη

τὴν 1 Ἰανουαρίου 1785. Ἐκ τῶν ἐφημερίδων τοῦ Λονδίνου μόνον ὁ «Πρωϊνὸς Ταχυδρόμος» εἶνε ἀρχαιοτέρα τῶν Καιρῶν, καθ' ὃ χρονολογουμένη ἀπὸ τοῦ 1778.

Ἀκριβῶς εἰπεῖν, τὸ ὑπὸ τοῦ Walter ἱδρυθὲν παγκόσμιον φύλλον μόνον ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου 1788 ἔλαβε τὸ ὄνομα «Καιροί», τιτλοφορούμενον πρὶν «Daily Universal Register». Τὸ πρῶτον φύλλον τῶν Καιρῶν τῆς 1 Ἰανουαρίου 1788 συνίσταται ἐκ τεσσάρων σελίδων· τὸ ἥμισυ αὐτοῦ πληροῦται ὑπὸ ἀγγελιῶν. Αἱ ἐξωτερικαὶ εἰδήσεις κατέχουσιν ὀλίγῳ τι πλέον τῆς μιᾶς καὶ ἡμισείας στήλης ἐξ ὧν τέσσαρες παράγραφοι τὰ νέα τῆς Βαρσοβίας, δύο παράγραφοι τὰ τῆς Φραγκοφόρτης, εἷς τὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, δύο τὰ τῶν Παρισίων. Βραχύτατος σχετικῶς χῶρος ἀφιεροῦται εἰς τὰ νέα τοῦ Λονδίνου. Ὑπὸ τὸν τίτλον «Θέατρον» γίνεται μνεία τοῦ δράματος «Ἑρρίκος Δ'», διδαχθέντος εἰς Covent Garden, ὡς καὶ τῆς ἐν ἄλλῳ θεάτρῳ διδασκαλίας τοῦ Ἅμλετ. Μία στήλη εἶνε πλήρης σκανδάλων τῆς ἡμέρας, εἶδος φιλολογικόν, διεγραφὲν σήμερον ἀπὸ τῶν καθημερινῶν ἐφημερίδων τοῦ Λονδίνου. Ἐν ἄλλῃ στήλῃ παρέχονται οἱ λόγοι, οἱ ἐπενεγκόντες τὴν μεταβολὴν τοῦ τίτλου τοῦ φύλλου, ἥτις ἐγένετο ἕνεκα ἀποφυγῆς συγχύσεως μετ' ἄλλων Register. Πολιτικὸν πρόγραμμα δὲν ὑπάρχει ἐν τῷ ἀριθμῷ τοῦ φύλλου τούτου. Οἱ Καιροὶ τῆς 29 Ἰουνίου 1785 εἶχον ὑποδείξει τὴν πορείαν τῆς ἐφημερίδος, βασιζομένην ἐπὶ τῆς προσηλώσεως εἰς τὸ δημόσιον συμφέρον, ὑπεράνω τῶν φατριῶν καὶ πεύσεων τῶν ἰσχυρῶν. Τέλος οἱ Καιροὶ περιέχουσιν ᾠδὴν εἰς τὸ νέον ἔτος. Γνωστοποιεῖται εἰς γάμος καὶ εἷς θάνατος. Αἱ ἀγγελίαι εἶνε περίεργοι, καὶ ἐνδιαφέρουσαι διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς ἐποχῆς, ὁμοιάζουσι δὲ κατὰ πολὺ τὰς σημερινάς.

Ὁ ἱδρυτὴς τῶν Καιρῶν Walter ἀπέθανε τῷ 1847, ἐν ἡλικίᾳ ὀγδοήκοντα πέντε ἐτῶν. Οὐ μόνον ἵδρυσε μεγάλην ἐφημερίδα, ἀλλ' ἐδημιούργησε καὶ ἰδίαν φήμην, παρακαθήσας ἐπὶ πολὺ εἰς τὸ Κοινοβούλιον. Κατέλιπε μεγάλην ἀκίνητον περιουσίαν, τὴν ἰδιοκτησίαν τῶν Καιρῶν, καὶ 2,500,000 δραχμάς.

Κατά τινα ἀμερικανικὴν ἐφημερίδα ἐν Ἀγίῳ Λουδοβίκῳ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἱδρύθη ἑταιρία πρὸς παρασκευὴν διατετηρημένων ὠῶν. Ἡ παρασκευὴ αὕτη γίνεται ὡς ἑξῆς: Ἀποχωρίζονται τῶν κελυφῶν τῶν ὠῶν τὸ λεύκωμα καὶ οἱ κρόκοι καὶ ἀποξηραίνοντκι, μετ' ὃ ἐγκλείονται ἐν λευκοσιδηροῖς κυτίοις, ἀπαραλλάκτως πρὸς τὰ ἄλλα διατηρούμενα εἴδη. Ἐκ τῶν οὕτω παρεσκευασμένων ὠῶν ποσότης, ἴση πρὸς ὅσην δύναται νὰ περιλάβῃ κοχλιάριον τείου ἰσοδυναμεῖ κατ' οὐσίαν πρὸς ἓν ὠόν. Οἱ παρασκευασταὶ βεβαιοῦσιν ὅτι τὰ οὕτω παρεσκευασμένα ὠὰ δύνανται νὰ διατηρηθῶσιν ἐπὶ τρία ἔτη.

Αἱ ἐκ τῶν τηλεγράφων πρόσοδοι ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ. — Ἀπὸ τῆς πρώτης ἀπριλίου μέχρι τῆς 25 ὀκτωβρίου δηλαδὴ ἐν ἑπταμήνῳ χρονικῷ διαστήματι, αἱ ἐκ τῶν τηλεγράφων εἰσπράξεις ἐν Ἀγγλίᾳ ἀνῆλθον εἰς 27 ἑκατομμύρια φρ. ἤτοι περὶ τὰ 4 ἑκατομμύρια κατὰ μῆνα.

Κατὰ τοὺς ἓξ πρώτους μῆνας τοῦ ἔτους τούτου ἐκ τῶν τηλεγράφων εἰσέπραξεν ἡ Γαλλία μόνον 13,150,000 φρ. τουτέστι περὶ τὰ 2 ἑκατομμύρια κατὰ μῆνα.

Τὴν προφυλακτικὴν δύναμιν τοῦ ἐμβολιασμοῦ ἀποδεικνύει ἐναργέστατα ἡ ἑξῆς στατιστικὴ περὶ τῆς θνησιμότητος τῶν παιδίων ἐξ εὐλογίας ἐν Βαυαρίᾳ ἔνθα ὁ ἐμβολιασμὸς εἶνε ὑποχρεωτικὸς καὶ ἐν Ὁλλανδίᾳ ὅπου δὲν εἶνε. Ἐπὶ 100,000 παιδίων ἀποθνήσκουσιν:

	Ἐν Ὁλλανδίᾳ	Ἐν Βαυαρίᾳ
Μέχρι τοῦ 1 ἔτους	767,5	232,4
Ἀπὸ τοῦ 1 ἔτους μέχρι τοῦ 5	455	10,2
Ἀπὸ τοῦ 5 ἔτους μέχρι τοῦ 10 ἔτους	115	3,3.

Ἡ μήτηρ κάθηται ἐξηπλωμένη ἐπὶ ἀνακλίντρου ἀναγινώσκουσα μυθιστόρημα γαλλικόν. Ἡ μικρὰ ἀπέναντι γράφει θέματα.

— Βοήθησέ με, μαμμά, νὰ κάμω τὸ ἀγγλικό μου θέμα.

— Περίμενε, παιδί μου, νὰ ἔρθῃ ἡ κουβερνάντα σου. Ἐγὼ ἀγγλικὰ δὲν ἔμαθα.

— Ἄχ, μαμμά, τί καλοὺς γονεῖς ποὺ θὰ εἶχες!

Θεῖος πλούσιος φιλάργυρος εἰς ἀνεψιὸν σπάταλον:

— Διατί δὲν ζῇς καὶ σὺ καθὼς ἐγώ;

— Θὰ ζήσω, θεῖέ μου, ὅταν δὲν μοῦ μείνῃ τίποτε.

— Ποῖος μοῦ ἤπιε τὸ ρακί, γυναῖκα, ποῦ εἶχα 'ς τὴν μπουκάλα;

— Ἐγὼ τὸ ἤπια· δὲν σου εἶπα πῶς δὲν μπορῶ νὰ ὑποφέρω τέτοιο πρᾶμμα 'ς τὸ σπίτι;

Δικαστής. — Ἐπειδή, κατηγορούμενε, ἐλλείπουσιν ἀποδείξεις ὅτι ἔκλεψες τὸ παντελόνι τοῦ κ. Χ..., κηρύττεσαι ἀθῶος.

Ὁ κατηγορούμενος μένει καθήμενος.

Δικαστής. — Δὲν ἤκουσες; εἶσαι ἐλεύθερος. Ἠμπορεῖς νὰ φύγῃς.

Κατηγορούμενος.—Παρακαλῶ, κύριε εἰρηνοδίκη, νὰ μὲ συνοδεύσῃ 'ς τὸ σπίτι ἕνας χωροφύλακας, γιατί εἶχα ἰδῇ μπαίνοντας τὸν κύριον ποῦ ἔχασε τὸ παντελόνι καὶ φοβοῦμαι μὴ μοῦ τὸ πάρῃ. Τὸ φορῶ....

Ὁ παπποῦς εἰς τὸν μικρὸν Γιάγκο. — «Νὰ τὴ μπουκάλα καὶ πήγαινε νὰ μοῦ φέρῃς μισὴ ὀκὰ κρασί».

Γιάγκος.—Δόσε μου λεπτά, παπποῦ.

Παπποῦς (θέλων νὰ δείξῃ εὐφυΐαν). — Μὲ χρήματα νὰ φέρῃς κρασί; Ἀμ' αὐτὸ τὸ κάνει ὁ καθένας. Ὁ σκοπὸς εἶνε νὰ φέρῃς χωρὶς παράδες...

Ὁ μικρὸς ἀναχωρεῖ· μετὰ 10 δὲ λεπτὰ ἐπανέρχεται καὶ θέτει τὴν φιάλην ἐπὶ τῆς τραπέζης.

Ὁ παπποῦς θελήσας νὰ γεμίσῃ τὸ ποτήριον εὑρίσκει ὅτι ἡ φιάλη εἶνε κενή.

— Τί ἔκαμες, κατηραμένε, ἐδῶ. Αὐτὴ εἶνε ἀδειανή!

Γιάγκος.—Νὰ πιῇ κανεὶς ἀπὸ γεμάτη μπουκάλα εἶνε πρᾶμμα ποῦ τὸ κάνει ὁ καθένας. Ὁ σκοπὸς εἶνε νὰ πιῇς ἀπὸ ἀδειανή...

Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ἀνδρέου Κορομηλᾶ 1885 — Γ', 978.